

DELAVSKA ENOTNOST

9. AVGUSTA 1969

ŠT. 32, LETO XXVII

A. Novak

KAKŠNE LUKNJE
NA CESTI?!
SAJ SE JIH SPLOH
NE VIDI.

REPUBLIŠKI SINDIKALNI SVET O AKCIJI SLOVENSKE ŽELEZNIČARJEV
ZA VPIS POSOJILA ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNIC:

PODPRIMO PRIZADEVANJA ŽELEZNIČARJEV SLOVENIJE

Na skupni seji predsedstva republiškega sindikalnega sveta in republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez so člani med drugim razpravljali tudi o akciji slovenskih železničarjev pri vpisovanju posojila za obnovo železnic. Ob koncu se je predsedstvo republiškega sveta sprejelo naslednje priporočilo:

- Skupščina skupnosti jugoslovanskih železnic je razpisala posojilo za ožji program modernizacije jugoslovanskih železnih — železnice.
- Z vpisom posojila zbrana sredstva bodo občani, delovne organizacije in komitenti železnice veliko pripomogli k elektrifikaciji magistralnih prog;
- gradnji sodobnih varnostnih telekomunikacijskih naprav;
- izgradnji ranžirnih postaj in nakupu sodobnih lokomotiv ter potniških in tovornih voz.

Slovenski železničarji se dobro zavedajo, da pomeni vsako odlašanje z uresničitvijo programa modernizacije slovenskih železnic nadaljnjo stagnacijo železniškega prometa in tudi tistega dela gospodarstva, ki je z železnico močno povezano. Nedvomno ima razpis posojila zato širši družbeno-ekonomski pomen, zato železničarji upravičeno pričakujejo razumevanje delovnih organizacij, delovnih ljudi in občanov.

Dosedanji rezultati gospodarstva na železnici v Sloveniji in vpis posojila železničarjev kažejo, da so sami pripravljeni storiti vse, da postane železniški transport čim bolj sodoben. Do 17. julija letos je 16.220 železničarjev — to je 91 % vseh zaposlenih na železnici — vpisalo 11 milijonov 596.300 novih dinarjev posojila. Delovne organizacije so vpisale 13 milijonov 846 novih dinarjev, drugi občani pa so vpisali 2 milijona 318.700 novih dinarjev posojila.

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

OGORČENJE SLOVENSKE JAVNOSTI ZOPER ODLOČITVE ZIS V ZVEZI
Z MODERNIZACIJO CESTE ŠENTILJ—NOVA GORICA

BOLEČ POSEG V KONCEPT DOLGOROČNEGA RAZVOJA SLOVENIJE

Modernizacija ceste Šentilj—Nova Gorica ne pomeni le reševanja slovenskih problemov, marveč opravičljivo naložbo za turistični in blagovni promet vse jugoslovanske skupnosti. Zaradi odločitve ZIS o tem, da ni predložil Mednarodni banki za kreditiranje gradnje cestnih odsekov Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto, so najbolj ogorčeni ljudje iz krajev, kjer poteka trasa ceste Šentilj—Nova Gorica

Minuli teden je slovenska javnost z ogorčenjem sprejela vest, da zvezni izvršni svet ni vključil v predlog četrtega posojila Mednarodne banke za obnovo in razvoj cestna odseka Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto. S tako odločitvijo pa je zvezni izvršni svet onemogočil uresničitev republiškega zakona o modernizaciji ceste Šentilj—Nova Gorica, ki je za našo republiko in jugoslovansko skupnost narodov izrednega pomena. V skoraj slehernem večjem kraju v naši republici, zlasti pa v krajih ob trasi avtomobilske ceste Šentilj—Nova Gorica, so zaradi takšne odločitve zveznega izvršnega sveta občani protestirali na številnih sestankih in zborovanjih. Protestirali so tudi proti načinu, kako je bil sprejet omenjeni sklep zveznega izvršnega sveta in tudi proti načinu informiranja naše javnosti — brez obrazložitve in le s kratko novico agencije Tanjuga.

NA SPISEK TUDI SLOVENSKA CESTNA ODSEKA!

Številni protesti delovnih ljudi iz celotne Slovenije proti odločitvi zveznega izvršnega sveta glede gradnje cestnih odsekov Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto so dobili svoj epilog na izredni seji izvršnega sveta Slovenije. Le-ta je odločno zahteval, da zvezni izvršni svet uvrsti v spisek tudi cestna odseka Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto. Izvršni svet Slovenije je tudi sklenil, da bo predložil skupščini SR Slovenije na nje prvo naslednje zasedanje v razpravo informacijo o položaju, ki je nastal v zvezi z modernizacijo ceste Šentilj—Nova Gorica.

Tudi sekretariat CK ZKS je na svoji razširjeni seji razpravljal o političnem položaju, ki je nastal po sklepu zveznega izvršnega sveta:

»Problem, ki je nastal ob zadnjem sklepu zveznega izvršnega sveta, dokazuje, da je potrebno v Jugoslaviji kot večnacionalni skupnosti razvijati me-

todo strpnega, odkritega in enakopravnega dogovarjanja in medsebojnega razumevanja,« je bilo med drugim rečeno na seji sekretariata CK ZKS. »Praksa, ki se zrcali v zadnjem sklepu ZIS, kaže, da ni tako. Pojavljajo se stare, preživele metode, ki niso v skladu s politiko IX. kongresa ZKJ in s cilji gospodarske ter družbene reforme...«

Na tej seji sekretariata so člani opozorili na škodljive posledice, ki jih ima takšna praksa za razvoj odnosov med republikami, ter med federacijo in republikami. Taki in po-

dobni primeri samo podpirujejo nacionalistične, šovinistične in druge strasti. Sekretariat je prepričan, da se bodo komunisti in delovni ljudje znali odločno upreti takšnim težnjam, ki niso v prid socialističnemu, demokratičnemu in samoupravnemu razvoju naše družbe.

Tudi predsedstvo skupščine SR Slovenije je prepričano, da je s konstruktivno razpravo mogoče najti rešitev za gradnjo cestnih odsekov in v ta namen zagotovila potrebna republiška sredstva. Ob sprejemu teh predpisov pa je bila s programirano gradnjo seznanjena tudi vsa jugoslovanska javnost.

SINDIKATI: NAJPREJ RAZPRAVLJATI, POTEM ODLOČATI

Številnim protestom zoper odločitve zveznega izvršnega sveta so se pridružili tudi slovenski sindikati. Na izredni seji predsedstva Republiškega (Nadaljevanje na 3. strani)

V LJUTOMERU JE BIL POSVET O POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU NEKDANJH
VINIČARSKIH DELAVCEV

ODPRAVIMO STARE KRIVICE

Na stavbi restavracije na trgu v Ljutomeru je vzdignjena

plošča v spomin na viničarje, ki so izgubili življenje v de-

monstraciji zoper izkoriščanje gosposke.

Vsak zase nemo beremo s spominske plošče in neprijetno

nas spreleti vse, ki se tega dne vračamo s sestanka na ob-

činskem sindikalnem svetu, kjer smo se pogovarjali o neure-

jenem pokojninskem zavarovanju mnogih nekdanjih viničar-

skih delavcev.

Leta 1953 smo s to sramoto predvojnega izkoriščanja pometli. Z zakonom so bila odpravljena viničarska razmerja. V vinorodnih predelih, kot so Ptuj, Ormož, Ljutomer in Radgona, pa vedo povedati, da še danes tod živijo ljudje, celo družine, ki so nekdanj ob svojem družinskem glavarju opravljali stotera težka dela za lastnike goric, dobivali za svoje delo plačo, danes pa živijo v pomanjkanju, ker niso mogli uveljaviti delovnih let za pridobitev pokojnin. Kdaj pa kdaj se nekateri med njimi srečajo s svojo nekdanjo gospodo, ki se pripelje v avtomobilu iz avstrijske in nemške registracije na obisk med svoje nekdanje gorice; in če bi prisluhnili njihovem pogovoru, bi kot člani naše socialistične družbe morali zardeti.

Krivica, ki še danes žge nekaj sto nekdanjih vinogradniških delavcev, je bila storjena zaradi nedoslednosti pri ugo-

tavljanju pogojev za priznavanje delovne dobe, zaradi togih predpisov in še bolj toge sodniške prakse. Vedeti namreč moramo, da so pri nas institucije socialnega zavarovanja vse do nedavnega na podlagi pisanih dokazil in prič urejale delovno dobo za vse delavce, ki so vložili svoje zahtevke za predvojna in medvojna leta. Na tisoče takih primerov je bilo rešenih. In vendar smo v tej naši dolgoletni skrbi za ureditev enega najpomembnejših življenjskih vprašanj spregledali nekaj sto delavcev in jih pahnili v izredno težke življenjske razmere.

DRUŽINSKI ČLANI, DELAVCI PRAZNIH ROK

Problem je izjemen za Slovenijo — niti ne za vso, ampak le za njen severovzhodni del v vinorodnih predelih, kjer so vladali viničarski odnosi. Večji

Vsem občanom, še posebej pa vsem članom Zveze sindikatov in Zveze borcev NOV ptujske občine iskreno čestitamo ob 8. avgustu — prazniku občine Ptuj.

Ob prazniku se z globoko hvaležnostjo spominjamo junaškega boja Lackove — Slovenjgoriške čete v Mostju 8. avgusta 1942 in se klanjamo spominu na vse najboljše sinove in hčere jugoslovanskih narodov, ki so v junaškem boju v NOB in socialistični revoluciji vgradili svoja življenja v nerazrušljive temelje miru, svobode, humanih odnosov, bratstva in enotnosti narodov ter narodnosti Jugoslavije.

OBČINSKI
SINDIKALNI
SVET
PTUJ
ODBORI
SINDIKATOV
OBČINE
PTUJ

kmetje, bogati trgovci in gospoda, ki je živel v mestih, tudi izven naših meja, so v svojih vinogradih na viničarijah zaposlovali domače družine. Viničarje so bile po velikosti različne in dobivale so jih le družine z »zadostnim« številom družinskih članov. Zgodilo pa se je tako, da so lahko delovno dobo za pokojnino uveljavili samo nosilci družinskega razmerja. Drugi družinski člani, ki so opravljali v vinogradu enako delo kot glavar družine, so ostali praznih rok. Kot rečeno, viničarje so bile po velikosti različne; tako je uveljavljalo delovno dobo nosilec viničarskega razmerja, ki je obdeloval s svojo družino 30 arov površine, dobil jo je drugi, ki je obdelal pet in več hektarov. V sodni praksi sta se izenačila, prav tako pa tudi njuni družinski člani. Razumljivo pa je, da en sam človek ni mogel obdelati, denimo, 5 hektarov vinograda.

V Haložah je to vprašanje še posebno pereče. Za osnovo kmetijskih gospodarstev so bile tu večje kmetije, na primer Stajerska hranilnica, grofija Ulm itd. Ta posestva so se večala iz drobnih privatnih posestev, viničarij in so merila povprečno 30 arov starih in izčrpanih vinogradov, nepomembnih sadovnjakov, košenice in gozdov. Na vseh posestvih so bile viničarije s številnimi družinami. Torej semkaj segajo vzroki za gosto naseljene in ekonomsko zaostale Haloze. Haložanom, nekdanjim viničarjem, se je zgodilo podobno kot drugim v vinogradniških predelih:

(Nadaljevanje na 2. strani)

POHIŠTVO lesnina

Spalnice, dnevne sobe, kuhinje, stoli, fotelji, kavci, omare vseh vrst, pisarniške, gostinske in šolske pohištvo, ulino in rustikalno pohištvo

Superavtomatični oralni stroji, hladilniki in stekleniki znamke NAONIS
Neunicijiva iglana oaljonska obloga za vsak pod TAPINOM SOMMER

Poslovalnice v Sloveniji: Ljubljana, Celje, Koper, Kranj, Maribor, Nova Gorica, Murska Sobota, Zalec in ostale poslovalnice v vseh večjih mestih Jugoslavije

CENTRALA: LJUBLJANA, TITOVA 31

REZERVIRANI STOLPEC

Polde Logonder

predsednik občinskega sindikalnega sveta Škofja Loka:

● Glasilo Zveze sindikatov Slovenije Delavsko enotnost prebira že dolga leta. Povejte nam, prosim, kako jo ocenjujete in, če bi bilo v vaši moči, kaj bi storili, da bi list izboljšali?

V sindikatih delam že precej let. Najprej sem bil štiri leta predsednik sindikalne organizacije v podjetju LTH, potem pa sem prišel na občinski sindikalni svet, kjer sem sedaj prav tako že četrto leto. Razumljivo, da sem vseskozi spremljal Delavsko enotnost, saj menim, da bi moral biti na ta časopis naročen sleherni delavec, ki dela v sindikatu; seveda bi ga moral tudi redno prebirati. Po mojem pomeni Delavska enotnost izvrsten kazipot za vse tiste ljudi, ki delajo v sindikatu. Opozarja jih na najaktualnejše naloge, prinaša mnenja in sklepe tako najvišjih sindikalnih forumov kot osnovnih organizacij in, kar je prav tako pomembno, časopis prinaša na konkretnih primerih najrazličnejše rešitve posameznih problemov, ker je spet za sindikalne delavce, posebno začetnike, več kot dobrodošlo.

Skratka, meni je časopis, tak kakršen je, na moč všeč. Rad ga imam in rad se iz njega učim. Sprememb sploh ne predlagam.

In še beseda o tem, da bi Delavsko enotnost združili z enim izmed večjih časopisov, kot nekateri predlagajo. Mislim, da glasilo sindikatov Slovenije v nobenem primeru ne bi smelo biti le priloga drugega časopisa. S tem bi Delavska enotnost gotovo veliko izgubila na svojem dosedanjem pomenu; mi vsi pa želimo, da bi pridobila. Skratka, glasilo sindikatov mora ostati samostojen časopis v dosednji obliki, sindikati pa se morajo potruditi, da ga bo bralo in pisalo čim več ljudi.

Nada Beltram

tajnica občinskega sindikalnega sveta
Nova Gorica:

● Kako ocenjujete Delavsko enotnost?

Pohvalim splošno in zadostno obveščanje ob sklepih višjih sindikalnih forumov, kar omogoča enotnost akcije sindikata.

S tem izpolnjuje list po mojem mnenju bolje kot pred leti svojo osnovno nalogo, ki je že izražena v imenu glasila.

Obžalujem, da je Delavska enotnost tako malo razširjena. Pričakujem, da bomo uspeli v prihodnje izročiti list vsaj voljevim sindikalnim delavcem.

Pogrešam sestavke s komentarji, aktualnejše prispevke, na primer niti v zadnji številki z dne 2. 8. ni, razen posredno s karikatur, pisanja o odnevu slovenskih delavcev na zadnji sklep Zveznega izvršnega sveta o gradnji ceste Sentilj-Gorica. Bojim se, da bodo prihodnje tri številke prepolne sestavkov in poročil o tem vprašanju.

Pričakujem, da bo v prihodnje objavljenih manj referatov in poročil z mestnega sveta, več prispevkov iz osnovnih sindikalnih organizacij, manj člankov o gospodarstvu in vsaj nekaj prispevkov o kulturi, manj športnih in več sindikalnih rezultatov (beri uspehov) v posameznih panogah (beri pri posameznih stališčih) ter da bo glasilo slovenskih sindikatov manj poročevalo in mnogo bolj tudi kreator vsebine sindikalnega dela.

Mihael Mišič

zastopnik podjetja Istra vino z Reke:

● Kako vam je všeč Delavska enotnost?

Delavsko enotnost prebiram že nekaj let. Zlasti mi je bila dobrodošla, ko sem v cerkniški občini delal na občinski turistični zvezi. Ta časopis pa mi je všeč zaradi tega, ker lahko v vsaki številki najdem številne prispevke iz najrazličnejših področij. A vseeno z njim še nisem povsem zadovoljen. Najprej: po zunanem izgledu je časopis pre malo atraktiven. Hočem reči: če bi menjali obliko časopisa in pri tehnične urejanju z večjimi naslovi bolj poudarjali pomembnejše prispevke ter časopis opremiti še s fotografijami, bi bil le-ta mnogo bolj priljubljen pri bralcih. Tako pa vsakdo, ki zdaj dobi v roke Delavsko enotnost, takoj pomisli na list iz prejšnjih časov, ko si v njem lahko prebral le dolge, največkrat nezanimive članke — prave seminarske naloge. Kaj še pogrešam? Zdaj v poletnem času še več lahkotnega pisanja, zlasti s področja turizma. Nekaj že pišete o tem, toda še vse premalo. Ljudje smo pač taki, da v tem času radi preberemo precej kaj zabavnega iz katerega od turističnih krajev, kot pa prispevke o naših samotnih gospodarstvih razmerah. Oprostite, če sem malce zloben, toda resnica je, da sam ob poplavi najrazličnejših zabavnih časopisov in revij rad vzamem v roke tudi Delavsko enotnost. Bo že držalo, da se nekega časopisa tudi navadiš, če ga redno prebiraš.

RAZGOVOR S SERGEJEM KRAIGHERJEM:

Pospešimo prestrukturiranje našega gospodarstva

Republika bi morala imeti na voljo sredstva, s katerimi bi po programu prestrukturiranja gospodarstva intervenirala tam, kjer bo potrebno

Iz razgovora, ki ga je 18. julija imel predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher s političnim aktivom RS ZSS, smo v zadnji številki objavili izvlečke o našem trenutnem gospodarskem položaju glede na zastavljene cilje gospodarske reforme. Na podoben način danes objavljamo najvažnejše misli iz tega razgovora, ki zadevajo vprašanja, povezana s prestrukturiranjem našega gospodarstva.

Po besedah predsednika RS Toneta Kropuska proces prestrukturiranja našega gospodarstva že poteka, moramo pa ga še bolj pospešiti, če nečemo ohranjati pri življenju tistih delovnih organizacij, ki nimajo perspektiv za rentabilno poslovanje. Pri tem pa moramo seveda misliti na tiste delavce, ki bodo izgubili svojo zaposlitve zaradi opuščanja določene proizvodnje ali pa zaradi uvajanja nove tehnologije. Tem delavcem moramo zagotoviti nova delovna mesta, za to pa so seveda potrebna sredstva, s katerimi bomo intervenirali tam, kjer bo to potrebno.

S temi intervencijskimi sredstvi bi po mnenju slovenskih sindikatov morali poseči v dogajanja predvsem tam, kjer bomo načrtno opuščali določeno proizvodnjo. Pri tistih intervencijah pa, kjer bi šlo za gospodarsko ekspanzijo, bi morale s svojimi sredstvi sodelovati tudi banke. Zato se sindikati ogrevajo za naslednja stališča, ki pa še niso do konca izkristalizirana:

● Osnovni nosilec razširjene reprodukcije naj ostane gospodarstvo skupaj z bankami. Gospodarstvo in banke naj s pravilno politiko spodbujajo naložbe, ki bodo perspektivne.

● S takimi naložbami bomo vplivali na prestrukturiranje gospodarstva, boleče točke prestrukturiranja — predvsem tiste, ki zadevajo delavce, ki bi izgubili svoja dotedanja delovna mesta — pa naj bi reševali s pomočjo sklada skupnih rezerv gospodarstva, kjer naj bi se zbirala večja sredstva kot doslej.

● S takimi naložbami bomo vplivali na prestrukturiranje gospodarstva, boleče točke prestrukturiranja — predvsem tiste, ki zadevajo delavce, ki bi izgubili svoja dotedanja delovna mesta — pa naj bi reševali s pomočjo sklada skupnih rezerv gospodarstva, kjer naj bi se zbirala večja sredstva kot doslej.

Drugi problem je v tem, da so vinčarji lahko uveljavili le sedemdesetno delovno dobo namesto dvanajst mesecev v letu. Prizadeji so predvsem vinčarji, ki so upravljali manjša posestva. Na teh posestvih pa so imeli delo tudi v zimskih dneh, tedaj ko sicer delo v vinogradu miruje.

Na radgonskem področju so v socialnem zavarovanju ostali črn madež kolonisti, ki so s 1. I. 1946 ustanovili v Apaški

kotlini zadrugo najvišje stopnje, kar pomeni, da so se v celoti odpovedali privatni lastnini. V zadrugo so se združili priseljenci, samo udeleženci NOV. Tu so bili zaposleni med leti 1946 do 1954, vendar razen nekaj izjem, ki jih je uredil že prej radgonski kombinat, nima jo urejene delovne dobe in s tem seveda tudi ne pokojninske

● Če bi se odločili za določeno republiška sredstva ali za republiški sklad, bi ta sklad moral intervenirati predvsem na področju infrastrukture, ker to področje še ni tako zanimivo, da bi gospodarstvo samo vlagalo sredstva za njegov razvoj. Zaradi tega bo na področju infrastrukture predvsem potrebna intervencija republiških sredstev.

NEDOGRAJENOST SISTEMA RAZŠIRJENE REPRODUKCIJE

Kako gledajo slovenski sindikati na prestrukturiranje gospodarstva?

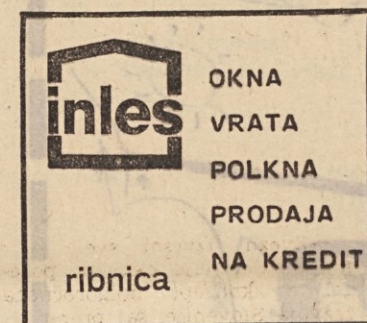
Tov. Sergej Kraigher je v zvezi z različnimi problemi prestrukturiranja našega gospodarstva najprej dejal, da je izvršni svet že predložil skupščini zakonski osnutek o ureditvi tega področja, ki zasluži vso pozornost.

Postavlja se zahteva — je nadaljeval tov. Kraigher — po dokončni dograditvi sistema razširjene reprodukcije. Vendar pa ob tem ugotavljamo, da so nekateri problemi — na primer problemi črne metalurgije — tako pereči, da ne moremo čakati na sistemske rešitve in odločiti o teh problemih šele tedaj, ko bo sistem razširjene reprodukcije končno urejen. Črna metalurgija je v takem položaju, da so ne glede na sistemske rešitve potrebne pravočasne intervencije.

Potreba po koncentraciji sredstev v proračunu ali kateremkoli skladu izven proračuna je dokaz nedograjeneosti našega sistema razširjene reprodukcije. Z usmeritvijo, ki smo jo začrtali na VIII. in IX. kongresu ZKJ,

lahko rešujemo le trenutne, neodložljive probleme, ne smemo pa iz tega delati sistemskih zaključkov.

Ko je zatem govoril o vlogi bančnega sistema v razširjeni reprodukciji, je tov. Kraigher poudaril, da moramo v tem sistemu narediti kvaliteten korak naprej. Delen napredek smo že dosegli s spojitvijo Splošne gospodarske banke s Kreditno banko in hranilnico Ljubljana, s čimer smo dosegli veliko koncentracijo sredstev. Ta sredstva pa so zelo vezana za kratkoročne, neposredne učinke, ne razvijajo pa se dolgoročen sistem, ki bi omogočil vlaganje kapitala v dolgoročne naložbe, ki bodo rentabilne v prihodnosti. Razvoj naše proizvodnje pa postavlja zahteve, ki so povezane z dolgoročnimi investicijami. V sedanjem obdobju, ko se odločamo za temeljitejšo prestrukturiranje gospodarstva, smo še zelo vezani na dolgoročne investicijske učinke, tudi na takšne, ki ne dajejo takojšnjih rezultatov ali pa dajejo le posredne rezultate. Vlaganja v črno metalurgijo na primer ne dajo takojšnjih učinkov, vsaj v črni metalurgiji sami ne, hitro pa vplivajo na razvoj kovinske industrije in na ustvarjanje večjega

dohodka v tej industriji. To je logika organske povezave bančnega in proizvodnega kapitala.

NUJNA JE INTERVENCIJA DRUŽBENIH DEJAVNIKOV

Drugo pomembno vprašanje — je nadaljeval tov. Kraigher — je vprašanje proračuna. Bila bi popolna iluzija, če bi mislili, da bi v naši družbi, ki ni dovolj razvita in kjer so velike razlike v stopnji razvitenosti, lahko ure-

dili vprašanje razširjene reprodukcije brez intervencije družbenih dejavnikov — političnih predstavniških organov in njihovih izvršilnih organov.

Poleg sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij imamo še cestni sklad, vodni sklad in nekatere druge sklade, ki jih obravnavamo kot infrastrukturne sklade in ki so državnega značaja. Morali bi razmisliti, katere investicije naj financiramo iz sklada skupnih rezerv, katere pa naj izvajajo neposredno politični izvršilni organi. Če gre za opuščanje določene proizvodnje, na primer za zapiranje neventabilnih rudnikov, potem je to tipičen primer, ko mora družba intervenirati s sredstvi nekega solidarnostnega sklada. To so sredstva, o katerih morajo odločiti vsi tisti delavci, ki jih prispevajo. Tu gre za skupen sklad družbenih rezerv, za katerega bi se bilo treba izreči; videti pa moramo, če je položaj že toliko dozorel, da že sedaj lahko ustanovimo tak samostojni sklad.

V samih gospodarskih organizacijah — je nadaljeval tov. Kraigher — pa moramo zagotoviti še druge oblike solidarnosti in solidarnostnih skladov, vezanih za uvajanje nove tehnologije. Ena naših temeljnih nalog je, da ustvarimo pogoje za to, da bodo delovni kolektivi zainteresirani za uvajanje nove tehnologije. Če hočemo zagotoviti ta proces, bomo morali v vseh podjetjih, še posebno pa v zastarelih podjetjih, zbuditi zainteresiranost za obstoj rezervnega sklada, s pomočjo katerega bi lahko odprli nova delovna mesta za delavce, ki bi zaradi uvajanja nove tehnologije izgubili delo. Zahteva po socialni gotovosti je namreč stalno prisotna v celotnem procesu modernizacije proizvodnje — in to moramo upoštevati bodisi z odpiranjem novih delovnih mest v tisti delovni organizaciji, ki uvaja novo tehnologijo, ali pa v drugi, sosednji delovni organizaciji.

Razmere so in bodo dolgo takšne, da bo morala skupščina razpolagati z določenimi sredstvi, ki bodo omogočala razreševanje politično posebno občutljivih problemov ne glede na trenutno stanje v bankah. Poraba teh sredstev bi morala biti vezana na določene srednjeročne plane, ki bi nakazovali politiko uporabljanja teh sredstev in na podlagi katerih bi vsako leto odločali o namembnosti teh sredstev.

Prav bi bilo — je zaključil tov. Kraigher — da ta sredstva izločimo iz proračuna, čeprav bi jih uporabljali po proračunski tehniki. Dejstvo je namreč, da je proračun edina oblika intervencije družbe v gospodarstvu in da je sedaj pod najboljšo mogočeno kontrolno — veliko bolj kot različni skladi. To obliko intervencije bi morali obdržati, pri tem pa zagotoviti, da bi bil tudi dotok sredstev v ta sklad pod strogo kontrolo in da bi bila pod stalno kontrolo tudi vsa sredstva, ki se intervencijsko vlagajo v gospodarstvo.

M. P.

ekskluzivni modeli — plačti in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis
Ljubljana—Maribor—Osijek

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo;
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje;
- za tuje kupce je v hiši menjalnica.

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka, Kidričeva ulica 1a

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

IDRIJA

Iz Idrije poročajo, da so se predstavniki gospodarstva, občinske skupščine in sindikatov sporazumeli o tem, da bodo pripravili družbeni dogovor o delitvi dohodka, o usmerjanju akumulacije in še nekaterih drugih aktualnih vprašanjih te občine. V Idriji so tudi že imenovali posebno delovno skupino, ki naj bi s predstavniki delovnih kolektivov, občinske skupščine in sindikatov poskušala pripraviti osnutek dogovora glede oblike, področja in kriterijev družbenega dogovarjanja. Ta skupina bo poskušala najti tudi najbolj primerne elemente delitve dohodka, da bi zagotovili čim bolj smotno delitev in obenem nadaljnjo rast idrijskega gospodarstva. Pričakujejo, da bodo nekatere delovne organizacije v idrijski občini uresničile svoje razvojne programe prav na osnovi družbenih dogovorov. Z občinskega sindikalnega sveta v Idriji sporočajo, da bodo osnovne točke družbenega dogovarjanja v njihovi občini znane že v prihodnjem mesecu.

STIKI S TUJINO

LJUBLJANA

V Sloveniji se mudi na 8-dnevnem študijskem obisku skupina mladih Francozov, ki proučujejo pri nas razvoj samoupravnih odnosov. Gostje iz Francije so sodelovali pri izvedbi projekta, ki ga sodelavci komisije za delavsko samoupravljanje o načelih delavskega samoupravljanja pri nas, o vlogi sindikatov v sistemu samoupravnih odnosov ter o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v tujini. Razen razgovorov na republiškem svetu bodo gostje iz Francije obiskali tudi številne kolektive ter se z njihovimi predstavniki pogovorili o izkušnjah pri razvoju samoupravnih odnosov.

Gostje iz Pariza so se v republiškem sindikalnem svetu pogovarjali s sodelavci komisije za delavsko samoupravljanje o načelih delavskega samoupravljanja pri nas, o vlogi sindikatov v sistemu samoupravnih odnosov ter o zaposlovanju jugoslovanskih delavcev v tujini. Razen razgovorov na republiškem svetu bodo gostje iz Francije obiskali tudi številne kolektive ter se z njihovimi predstavniki pogovorili o izkušnjah pri razvoju samoupravnih odnosov.

VPRAŠANJE:

Kot invalid I. kategorije invalidnosti mi je zavod za socialno zavarovanje odmeril invalidsko pokojnino v višini 77 odstotkov pokojninske osnove, ki jo je določil na podlagi povprečnega osebnega dohodka v zadnjih 5 letih. Star sem 55 let, moja skupna pokojninska doba pa znaša 37 let. Zanima me, ali mi je pokojnina bila pravilno odmerjena in če imam tudi pravico do invalidnine, ker za del nisem zmožen?

ODGOVOR:

Ce je invalidnost posledica bolezni ali poškodbe izven dela, se pokojninska osnova izračuna enako kot se izračuna pokojninska osnova za odmero starostne pokojnine, to je po povprečju osebnega dohodka v zadnjih 5 letih (1. odst. 69. člena v zvezi s 1. odst. 63. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju in 30. člen v zvezi z 238. členom temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju). Pri zavarovanih s pokojninsko dobo nad 20 let se odmeri pokojnina glede na pokojninsko dobo z enakim odstotkom, s katerim se odmeri starostna pokojnina (2. odst. 69. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju). Zatorej vam je bila invalidska pokojnina — če gre za bolezen ali poškodbo izven dela — pravilno odmerjena v višini 77 odstotkov povprečja osebnega dohodka v zadnjih 5 letih.

Pravico do invalidnine za telesno okvaro imajo samo tisti zavarovanci, pri katerih nastane telesna okvara kot posledica nesreče na delu ali poklicne bolezni. Tako določa 1. odstavek novele 84. člena temeljnega zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. last. SFRJ, št. 1/67). Ta določba velja od 14. januarja 1967. dalje. Ker po vaših navedbah vaša telesna okvara ni posledica nesreče pri delu, nimate pravice do invalidnine za telesno okvaro.

VPRAŠANJE:

Dobil sem možnost boljše zaposlitve in bi zato rad prenehal z delom v podjetju, v katerem sem že 8 let in bi se zaposlil v drugem podjetju, kjer so boljše delovne razmere pa tudi višji osebni dohodki. V novem podjetju pa zahtevajo, da bi delo nastopil najkasneje 10. avgusta letos. Ko sem v svojem podjetju izrazil željo, da bi s tem dnem ali že s 1. avgustom prenehal delati, so mi dejali, da moram dati odpoved in da moram ostati na delu še toliko časa, kot je to določeno v statutu, t.j. 2 meseca. Ker bi v tem primeru izgubil možnost boljše zaposlitve, mi, prosim,

(Nadaljevanje s 1. strani)

odbora sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, ki ji je prisostvoval tudi Tone Kropušek, predsednik republiškega sindikalnega sveta, je bilo med drugim rečeno:

»Ogorčeni niso samo delovni ljudje v podjetjih prometa in zvez, marveč tudi delovni ljudje v drugih delovnih organizacijah. V številnih protestnih pismih, ki smo jih prejeli, se delovni ljudje Slovenije dobesedno zgražajo nad tem, da zvezni izvršni svet sprejme neki sklep in ga šele potem pojasnjuje javnosti. V tem primeru bi moral zvezni izvršni svet najprej posredovati predlog slovenski skupščini, da se ne upošteva pri IV. posloju tudi cestna odseka Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto. Šele na osnovi stališč slovenske skupščine bi lahko zvezni izvršni svet odločal. Zato ob tem, ko sindikat delavcev prometa in zvez polno podpira program razvoja modernizacije slovenskih cest, ki sta ga sprejela republiška skupščina in republiški izvršni svet, hkrati pričakuje, da bo zvezni izvršni svet o predlogu cest, za katere bomo najeli kredite pri mednarodni banki, ponovno razpravljala...«

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Tone Kropušek, pa je na tej seji med drugim dejal:

»Zvezni izvršni svet je s svojo odločitvijo bistveno posegel v koncept dolgoročnega razvoja Slovenije, saj preprečuje izgradnjo osnovne magistrale, pomembne za celoten razvoj gospodarstva, zlasti pa za razvoj terciarnih dejavnosti. Razen tega v zadnjem sklepu zveznega izvršnega sveta tudi ne zasledimo načela, ki je bilo tolikokrat poudarjeno v predvolivni kampanji, da bosta javnost in demokratičnost osnovno merilo pri delu zveznega izvršnega sveta...«

OGORČENJE V NOVI GORICI

Najbolj so bili nad odločitvami zveznega izvršnega sveta ogorčeni delovni ljudje v Novi Gorici in Mariboru. Občinski sindikalni svet v Novi Gorici nam je posredoval stališča skupščin občin Ajdovščina, Nova

Gorica, Tolmin ter družbenopolitičnih organizacij do najnovejšega sklepa ZIS o najemu posojil pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj za gradnjo avtomobilskih cest.

»Avtomobilska cesta Sentilj—Nova Gorica predstavlja eno osnovnih smeri v slovenskem cestnem križu,« je rečeno v teh stališčih, »in je izredno pomembna za jugoslovansko gospodarstvo, saj povezuje avtomobilsko cesto bratstva in enotnosti in jadransko magistralo s severno in zahodno Evropo. V mednarodnem prometu pa povezuje padsko magistralo s Podonavjem in z bližnjim vzhodom ter z evropskim cestnim sistemom nad Alpami. Zaradi tega je pomemben člen v bodočem evropskem omrežju avtomobilskih cest in nepogrešljiv del jugoslovanskega sistema cest.

Velika zamuda, s katero smo se lotili reševanja modernizacije cest, povzroča prav na tej cesti največjo gospodarsko škodo in zahteva največ človeških žrtev. Posebej odsek Ljubljana—Razdrto, ki je skupen za celo postojnsko pahljačo proti Reki—Gorici—Trstu in Kopru, terja takojšnjo rešitev.

Na ozemlju severnega primorskega območja pa poteka navedena avtomobilska cesta po Vipavski dolini, ki je za jugoslovansko gospodarstvo najpomembnejša smer. Po sedanjosti, močno zastareli za sodobne potrebe, se pretaka 56 % ali 700.000 ton tovornega prometa, 25 % vozil in 18 % potnikov na jugoslovansko-italijanski meji. Na italijanski strani pa bo padška magistrala zgrajena do naše meje že prihodnje leto. To bo tudi prva sodobna avtomobilska cesta evropskega pomena na jugoslovanski meji.

S celotnimi načrti, ki jih je uzakonila slovenska skupščina, so seznanjeni tudi strokovnjaki Mednarodne banke za obnovo in razvoj in so se o njih pozitivno izrekli. Ti strokovnjaki mednarodne banke so sami večkrat svetovali slovenskim projektantom in odgovornim organom, da naj zaradi nevezdrane obremenitve prvotno predlaganega odseka Vrhnika—Postojna takoj podaljšajo gradnjo ceste do Razdrtega.

odgovorite, ali lahko takoj preneham z delom v sedanjem podjetju in ali lahko podjetje izjavi proti meni sankcije. Že sedaj so mi dejali, da mi ne bodo izročili delavske knjižice.

ODGOVOR:

Člen 100 temeljnega zakona o delovnih razmerjih določa, da lahko delavec brez obrazložitve ob vsakem času preneha z delom v delovni organizaciji in izstopi iz delovne skupnosti. Pri tem pa mora obvestiti delovno skupnost ter ostati na delu še toliko časa, kot to določa njen statut ali drugi splošni akt. Pravilno bi torej bilo, če se ne morete sporazumeti s podjetjem o tem, da vam delovno razmerje preneha takrat, ko vi želite ali ko morate nastopiti delo v novem podjetju, da ostanete na delu še toliko časa, kot to določa statut oziroma, kot sami omenjate, še 2 meseca po odpovedi. Če ravnate drugače, se pravi, če prenehate z delom pred iztekom tega roka, potem ste s tem samovoljno nehali delati in tako zagrešili hujšo kršitev delovnih dolžnosti, zaradi katere vas delovna skupnost lahko izključi. Zakon pa tudi določa, da mora delavec, ki samovoljno neha delati, delovni organizaciji povrniti škodo, ki ji jo je povzročil s takim ravnanjem. Če je torej delovna organizacija zaradi vaše samovoljne zapustitve dela utrpela škodo, ker na primer ni mogla takoj dobiti drugega delavca na vašem delovnem mestu, ali pa je prišlo do škode na strojih, na materialu ali podobnem, boste morali povrniti podjetju škodo, ki je s tem nastala. Drugih sankcij pa podjetje nima pravice izvajati, zlasti pa nima pravice zadrževati delavske knjižice. Ob prenehanju dela vam mora izročiti delavsko knjižico. Vsekakor pa vam svetujem, da ponovno poizkusite doseči sporazumno ureditev zadeve.

MITJA STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

V POMOČ NAŠIM DELAVCEM

V začetku septembra letos bo odšlo v Zahodno Nemčijo devet jugoslovanskih socialnih delavcev, da bi pomagali tam zaposlenim našim delavcem. Ti socialni delavci bodo po svojem statusu uslužbenci zahodnonemške karitativne organizacije Arbeiterwohlfahrt, ki je v tesnih stikih z nemško socialdemokratsko stranko in z zvezo nemških sindikatov. Za to skupino naj bi odšlo v Zahodno Nemčijo še več socialnih delavcev, tako da bi jih ob začetku prihodnjega leta že šestinideset delalo v Arbeiterwohlfahrt.

Pred dnevi se je mudil na Svetu ZSJ generalni direktor organizacije Arbeiterwohlfahrt Richard Hahn ter med kandidati izbral prvo skupino naših socialnih delavcev. V intervjuju za list Rad je generalni direktor organizacije Arbeiterwohlfahrt med drugim takole označil dejavnost te organizacije in naloge naših socialnih delavcev:

— Arbeiterwohlfahrt je organizacija za socialno delo in pokriva vsa področja socialne dejavnosti. Organizacija ima svoje bolnišnice, rehabilitacijske centre, mladinske domove in druge institucije. Ne da bi upoštevali kolektivno članstvo posameznih organizacij, združuje Arbeiterwohlfahrt 350.000 članov in ima zaposlenih 9000 delavcev. Del dejavnosti naše organizacije je posvečen tujim delavcem. Vlada Zveze republike Nemčije pa nas je zadalila, da se zavzamemo za jugoslovanske delavce, ki so zaposleni v naši državi. Delavcu, ki se dobro znajde v novem okolju, seveda naša organizacija ni potrebna. Toda številni jugoslovanski delavci imajo velike težave — največkrat zavoljo neznanja jezika ali razmer — pri uveljavljanju svojih pravic iz socialnega zavarovanja, zdravstvenega varstva, pri uveljavljanju pravic do zaslužka in drugih pravic. Marsikateri od teh delavcev je osamljen, marsikdo bolan in prepuščen samemu sebi, marsikdo potrebuje pravno zaščito — vse to pa bo delo vaših socialnih delavcev, ki jih želimo zaposliti v naši organizaciji. Ti socialni delavci bodo delovali v nekakšnih posvetovalnicah, sprejemali bodo vaše delavce in se z njimi pogovorili o problemih. Zato bomo vaše socialne delavce na seminarjih v Nemčiji najprej v podrobnostih seznanili z nalogami in delom, ki jih čaka, z nekaterimi pravnimi značilnostmi pri nas, ki zadevajo delo socialnega delavca. Vaši socialni delavci pa bodo, kot sem že dejal, uslužbenci naše organizacije in bodo imeli enake pravice kot nemški delavci na tem poslu.

OKREPITI MEDOČINSKO SODELOVANJE

Makedonija

Pred dnevi je bil na Ohridu področni posvet občinskih sindikalnih svetov iz Debra, Struge, Resena, Kičeva in Ohrida, na katerem so člani obravnavali idejno-politično akcijo sindikatov v praksi. V tej razpravi so bila v ospredju zlasti tri vprašanja: angažiranje delovnih ljudi pri vpisu posojila za povečanje zaposlenosti, politično angažiranje sindikatov za čim doslednejše uveljavljanje zokonskih sprememb v statutih in drugih normativnih aktih delovnih organizacij ter slednjič sprejem statutarnih sklepov in pravil Zveze makedonskih sindikatov in reorganizacija sindikalnih organizacij v občinah in v delovnih kolektivih, kot to določata novi statut ZSJ in statut Zveze sindikatov Makedonije. Ob koncu posveta so udeleženci sklenili, da naj bi v prihodnje okrepili medobčinsko sodelovanje v sindikatih ter v sindikatih odločneje vzpodbudili integracijske procese v gospodarstvu.

Srbija

NAREDIRI HOČEJO KONEC NEREDU

Odbor sindikalne organizacije kmetijsko industrijskega kombinata Kosmet — eksport in Prištini se je pred dnevi sestal, da bi ocenil dosedanja prizadevanja za razvoj podjetja in rezultate gospodarjenja. Ugotovitev članov vodstva te sindikalne organizacije pa so bile sila žalostne: lanska izguba kombinata je dosegla 31 milijonov novih dinarjev. Toda ta izguba ni nastala samo kot posledica lanske hude suše — so pripomnili člani vodstva te sindikalne organizacije — temveč vsaj v enaki meri tudi zavoljo slabega in malomarnega poslovanja.

Kljub večkratnim opozorilom sindikata, naj strokovne službe in upravno vodstvo kombinata uveljavijo ukrepe, ki bi zagotovljali učinkovitejšo gospodarjenje, kljub obljubam, da bodo ukrepi tudi uveljavljeni, pa je izguba v kombinatu samo narasčala.

Tako so na zadnji seji ugotavljali člani odbora sindikalne organizacije v kombinatu Kosmet — eksport in pristavljali dokaze:

• Ob rekonstrukciji tovarne olja v Uroševcu je podjetje uvozilo tudi blago široke potrošnje, pri čemer pa je bila zavoljo negativne razlike v ceni ustvarjena izguba v vrednosti 570.500 N-dinarjev. To pa ni vse: kilogram lakirane žice je kombinat kupoval v Italiji po 45,87 N.din, na domačem tržišču pa jo je prodajal po 26 N-din za kilogram. Negativna razlika v ceni se je v tem primeru povzpela na 580.000 N-dinarjev. K temu bi morali pristeti še negativno razliko v ceni svežega paradižnika, ki ga je kombinat kupoval v Albaniji po 5,07 N-din za kilogram, na domačem tržišču pa ga je prodajal po 3,68 N-din za kilogram...

Spriču tako malomarnega poslovanja in gospodarjenja ni naključje, da so nekateri v kombinatu videli edino rešitev v uvedbi prisilne uprave. Odbor sindikalne organizacije pa je zavrnil take predloge in namesto tega sklenil predlagati prisilno upravo za nekatere obrtne, ki doslej niso rentabilno poslovali, ter za skupne službe in komercialno službo kombinata, hkrati je odbor zahteval od samoupravnih organov, da čimprej pokličejo na odgovornost vse krivce za nastalo izgubo.

SPAČEK SPET NAPRODAJ — ZA DEVIZE IN ZA DINARJE

Tovarna Tomos iz Kopra je pričela te dni spet sprejemati vplačila za dobavo novega modela avtomobila spaček (Tosmo-Citroën 2 CV-A-24). Cena novega spačka brez prometnega davka franco Koper je 15.275.— N-din, devizna cena z vsemi davki vred franco Koper pa 1293.— USA dolarjev ali ustrezen znesek v kateri drugi konvertibilni valuti.

Povečana proizvodnja novega modela omogoča krajše dobavne roke, in sicer do 30 dni za devizne kupce in do 90 dni za dinarske kupce.

Tomos sprejema vplačila in dobavlja avtomobile preko svojih prodajal v Beogradu, Sarajevu in v Ljubljani ter preko zastopnikov: Slovenija avto — Ljubljana, Merkur — Maribor, Metaliacommerce — Zagreb, Autoslavonija — Osijek, Autobačka — Sombor, Autovojvodina — Novi Sad, Auto kuća Sumadija — Beograd, Autopromet — Niš, Automakedonija — Skopje in Autohrvatska filiala Split, v tujini pa preko firme Multihold Paris.

TOVARNA MOTORNH VOZIL TOMOS KOPER

Res, odločitev ZIS, da cestnih odsekov Hoče-Leveč in Postojna—Razdrto ne bo uvrstil v spisek zahtev za četrto posojilo mednarodne banke za obnovo in razvoj (pač pa nekatere druge, manj rentabilne, menda iz bojazni, da bi drugačna delitev zveznih garancij škodila bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov), je razgrela politično atmosfero na Slovenskem skoraj do urelišča, prekipelo pa vseeno ni nikjer. Zato je strah, da lahko protesti rode tudi nezadovoljne politične posledice, nedvomno preuranjene (posebno zato, ker še nič ne kaže, da so ti protesti kaj prida zalegli), pisanje časopisa »Barba« o nepotrebnosti dramatizaciji in političnem pritisku pa, milo rečeno, medvedja usluga reformi — predvsem reformi naše zavesti — in razvoju demokratičnih mednarodnih odnosov v naši družbi. S pomočjo Tanjuga smo razen tega zvedeli, da je po mnenju mestnega komiteja ZK Skopje v Sloveniji šlo za pojav priti-

mednarodne avto ceste — še posebej, ker jo bomo gradili tudi z lastno udeležbo — ni treba posebej dopovedovati, že suhi statistični podatki, ki jih te dni navaja naš dnevni tisk, so dovolj zgovorni. V zadnjih 20 letih se je promet na slovenskih cestah povečal približno za tridesetkrat. Če je bila še leta 1950 na naših cestah res prava »vaška idila«, lahko danes na najbolj obremenjenih odsekih naštejemo tudi do 20.000 in več vozil dnevno, tako da se vozila po cesti komaj še »plazijo«. Vemo tudi, da je imela Slovenija lani 94.774 osebnih avtomobilov, vsa Jugoslavija pa 439.892. To pomeni, da pride v SRS po en oseben avto že na 18 prebivalcev (v Evropi na šest), v SFRJ pa komaj na 72. Seveda pa je stiska na cestah v Sloveniji še toliko hujša zaradi močnega avtomobilskega prometa iz tujih držav, saj pride več kot 90 odstotkov vseh tujih vozil v Jugoslavijo prav čez Slovenijo. Lani je po slovenskih cestah

VROČA RAZPRAVA NA GOSPODARSKI ZBORNICI SRS:

To pomeni grobo kršitev načel gospodarske reforme

»Če zvezni izvršni svet ne spremeni sklepa glede cest, bo izgubil zaupanje slovenskega gospodarstva«

Na splošno so se na naši gospodarski zbornici burne, naj razpravljajo predstavniki posameznih panog ali najvišja predstavništva slovenskega gospodarstva. Tako vroče, kot je bilo na zadnji skupni seji upravnega odbora in sveta za promet in zveze pa, mislim, še ni bilo.

Tema razprave: zavrnjeno soglasje ZIS za najetje mednarodnega posojila v četrti transi, s katerim naj bi Slovenija zgradila avto cesto Sentilj—Nova Gorica oziroma za zdaj odseka Hoče—Leveč in Postojna—Razdrto.

Niti en član sklicanih zborničnih organov ni neopravičeno manjkal, kar se tudi še ni zgodilo, in vendar so enoglasno zahtevali:

Zvezni izvršni svet naj spoštuje ustavo ter načela gospodarske reforme ter na podlagi tega spremeni svoj sklep o cestah, sicer bo izgubil zaupanje slovenskega gospodarstva.

Sredstva iz davka na motorna goriva in maziava naj se že prihodnje leto v celoti prepušče republikam, v katerih so zbrana, in se uporabijo za rekonstrukcijo in za vzdrževanje cest.

Pristojni organi SR Slovenije naj zagotovijo, da se takoj začne priprave za sistematično in celovito rekonstrukcijo in modernizacijo glavnega cestnega omrežja v Sloveniji.

Odločnost in ogorčenost zbranih pa sta poudarili zahteve po takojšnjem sklicu gospodarskega zbora skupščine SRS in predlog za sklic Zbora narodov.

»NE NASPROTUJEMO GRADNJI DRUGIH CEST PO JUGOSLAVIJI S KREDITI MEDNARODNE BANKE, NAJODLOČNEJE PA PROTESTIRAMO PROTI ODLOČITVAM, KI SO PLOD POLITIČNO-EKONOMISKE KOMBINATORIKE«

Ze stari Rimljani so se zavedali, da so ceste arterije gospodarstva in blaginje. Napoleon je svojo provinco Ilirijo med kratkotrajno vladavino prepredel s trdnimi cestami in nič čudnega, če smo Slovenci med kovanega načrta o razvoju mednarodnega turizma — glavnega vira neobremenjenih deviz za yso Jugoslavijo tudi ugotovili: ceste so arterije gospodarstva in smo sklenili z lastnimi sredstvi in zgolj s formalnim soglasjem federacije za najetje mednarodnega posojila zgraditi od Sentilja do Nove Gorice takšno avtomobilsko cesto, da se je inozemci ne bi bali.

Ekonomičnost in rentabilnost te bodoče ceste so priznali in potrdili celo strokovnjaki Mednarodne banke za obnovo in

razvoj. Kaj ne bi! Čez mejne prehode v Sloveniji prihaja v Jugoslavijo 97 % vseh inozemskih vozil, 95 % potnikov in polovica inozemskega blaga. Ogromna večina tujcev in tujih tovornov potuje po naših cestah, četudi je končni cilj potovanja morda v drugi republiki. Zdajšnje cestno omrežje v Sloveniji je tako preobremenjeno, da se potovalna hitrost med turistično sezono zmanjša na 40 km na uro in da smo primorani omejevati zlasti tovarni promet. Ekonomska škoda, ki nastaja zaradi tega zlasti v tranzitu (divizni priliv), gre v stotine milijonov dinarjev. Zato je upravni odbor Gospodarske zbornice SRS že večkrat razpravljal o naših cestah in 27. novembra lani predlagal, da se takoj začne sistematično rekonstruirati celoten slovenski cestni križ — to je Sentilj—Ljubljana—Nova Gorica in Podkoren—Ljubljana—Brezice — ter zahteval, da se sredstva iz prometnega davka na motorna goriva odstopijo republikam, kjer se zbirajo.

Ne glede na to, da je Slovenija doslej z lastnimi sredstvi zgradila domala vse večje infrastrukturne objekte — Luka Koper edina v Jugoslaviji ni bila deležna zveznih investicijskih kreditov, isto velja za železniško progo Koper—Divača, da ne omenjamo reševanja slovenskih železničarskih nasploh in ljubljanskega letališča in da največ vlaga v zvezne investicijske sklade, najmanj pa dobiva iz njih — se je letos spet odločila z lastnimi silami in sredstvi urediti tudi naše ceste. Skupščina SRS je tudi že sprejela

zakon, ki temelji na zagotovilih in sklepih prejšnjega zveznega izvršnega sveta, da dobimo soglasje za mednarodno posojilo. Novi zvezni izvršni svet pa je sklepe svojih prednikov kratko malo razveljavil v imenu politično-ekonomske kombinatorike, ne da bi se poprej posvetoval s pristojnimi predstavniškimi organi Slovenije.

Člani upravnega odbora in sveta za promet in zveze pri republiški gospodarski zbornici so se spraševali, ali ustava in samoupravni principi ne veljajo za vse državljane Jugoslavije in protestirali proti grobemu kršenju gospodarske reforme, ki vsekakor daje prednost ekonomskim razlogom pred politično-ekonomsko kombinatoriko, s katero novi zvezni izvršni svet opravičuje razveljavitev poprejšnjega sklepa o gradnji cest z mednarodno pomočjo.

»Ne nasprotujemo gradnji drugih cest v Jugoslaviji,« je zapisano v izjavi zborovalcev, »kolikor bi bili krediti Mednarodne banke rentabilno naloženi in bi jih bili investitorji sposobni odplačati z lastnimi sredstvi. Najodločneje pa protestiramo zoper odločitve zveznega izvršnega sveta, ki ne izhajajo iz ekonomskih načel.

NAŠE CESTE SO VSAJ ZA 50 % BOLJ OBREMENJENE KOT NAJBOLJ PROMETNE CESTE V JUGOSLAVIJI

Avtomobilna cesta Sentilj—Nova Gorica naj bi bila primeren priključek Jugoslavije na evropsko omrežje in najkrajša zveza med Srednjo Evropo, Podonavjem in Italijo, obenem pa

naš prispevek (nekoliko zapoznel sicer!) za razvoj evropskega cestnega prometa.

Če se upoštevamo, da so slovenske ceste vsaj za 50 % bolj obremenjene kot najbolj prometne ceste v Jugoslaviji, potem je ogorčenost naših gospodarstvenikov, ki prometne nesreče, zastoje v prometu gledajo skozi ekonomske naočnike in skozi perspektivni gospodarski razvoj, v katerem naj bi mednarodni turizem postal močan stebel naše ekonomike, ne le razumljiva, ampak tudi upravičena! In ravno tako zahteve, izrečene z neprikrito nestrpnostjo, ki so jo zborovalci nekako takole obrazložili:

Ne gre za osamljen primer grobega kršenja formalno-pravnih predpisov in procedur, niti nismo prvič doživeli grobega kršenja sporazumno sprejetih načel gospodarske reforme. Če smo jih mi dolžni spoštovati, radi ali neradi, naj jih spoštujejo tudi tisti, ki nas z besedami nenehno opozarjajo nanje. V samoupravnih demokracijah, kjer preglasuje večina, je nujno spoštovati ekonomske principe, sicer manjšina ne bo mogla kljub vsej prizadevnosti prodreti naprednimi in gospodarsko celotno najbolj utemeljenimi predlogi.

MARIOLA KOBAL

P.S.: Po zadnjih vestih bo 13. avgusta ZIS ponovno razpravljalo o modernizaciji cestnega omrežja v Jugoslaviji. Dan poprej pa bo skupna seja predsednikov republiških in pokrajinskih izvršnih svetov, na kateri bo med drugim obravnavana cestna problematika.

Kako ohlajevati?

»Kot sredstva za reševanje odprtih problemov in uresničevanje konkretnih ciljev«, kar skopjski komite smatra »kot negativno za normalno demokratično funkcioniranje našega političnega sistema in njegovo učinkovitost«, zaradi česar naj bi predsedstvo in izvršni biro CK ZKJ »džvel stališča, ki bodo zagotovila nadaljnjo akcijo ZK v skladu s sklepi IX. kongresa«.

Ozračje na Slovenskem se je torej preveč razgelo, treba ga je ohladiti — toda ne z javno razpravo o demokratičnosti stopnja pri sprejemanju odločitev ZIS, ampak z »akcijo v skladu s sklepi IX. kongresa ZKJ«.

Kakšna pa je vsebina teh sklepov, ki naj bi kot Damoklejev meč viseli nad nemirnim razpoloženim slovenske javnosti in ga, če bo potrebno, ohladili. Na srečo takšna, da je ni mogoče obračati po vetru: sklepi obvezujejo komuniste, da se dosledno zavzemajo za uresničevanje ciljev reforme. A kaj je reforma, vemo: slovo od vsedravnega skrbništva nad usodo posameznih gospodarskih organizacij; smotne, ekonomsko utemeljene naložbe; nenehno povečevanje produktivnosti dela s pomočjo nagrajevanja po delu in gospodarskega odmiranja konkurenčno nespособnih delov gospodarstva; uresničevanje načela — tisti, ki več ustvarja, naj tudi več ima; manj administriranja in več poslovnosti itd. Vemo tudi, kaj reforma ni: gospodarsko životarjenje na račun nelikvidnosti, kreditov, administrativnega pretakanja denarja, uravnilovska mentaliteta, republiški ključ pri delitvi zveznih sredstev na škodo ekonomskih učinkov investicij, večinski pritiski itd. Kam, v katero od obeh skupin sodi zahteva slovenskega gospodarstva in družbe, naj bi ZIS avtoritativno podprl, predlog za gradnjo slovenskih odsekov

križarilo več kot 12 milijonov tujih avtomobilov, letos jih bo nedvomno še več in prihodnje leto še več. K temu naj dodamo še dober milijon ton tovorov, ki so jih po naših cestah prevažali tujci. Nič čudnega torej, da so že lani strokovnjaki ocenili potovalno hitrost na slovenskih magistralah na 60 km na uro, v nekaj letih — če ne bomo takoj začeli graditi sodobnih cest — pa bo zdrknila na komaj 26 km (!).

Po vsem tem so očitki lista »Barba« in drugih, češ da Slovenci nimamo razlogov za dramatiziranje sklepa ZIS, na majavih nogah. Njihovi avtorji bi se radi, kot vse kaže, še naprej o tako pomembnih stvareh, kot je gradnja sodobnih cest (in še vsega drugega) pogovarjali v kulorjih, internu, mešetarsko, z uporabo ključev ter brez poslušanja načela in resolucije, za katero smo vsi glasovali — ne pa odkrito, pošteno, pred vso jugoslovansko javnostjo.

V naši zgodovini niso odnosov med jugoslovanskimi narodi nikoli skalihi odkrita beseda ob pravem času in na pravem mestu, pomoč, ki smo jo drug drugemu nudili v težkih trenutkih svoje zgodovine, in čisti računi — kalilo in zaostrovalo jih je le zakulisno mešetarjenje, podpihovanje šovinističnih strasti, ribarjenje v kalnem.

Upajmo, da bodo potem, ko bo ZIS sredi avgusta izrekel svojo dokončno besedo o slovenski štiripasošnici, lahko tudi tisti, ki so zdaj nasprotnega mnenja, rekli: protesti v Sloveniji ob sklepu ZIS niso pomenili nepotrebnega dramatiziranja, ki ga je bilo treba utišati, ampak zdravilen pritisk, da bi odnose med našimi narodi končno začeli urejati na ekonomski osnovi ter v duhu reforme, ne pa po načelu: vsi za vse in vsakemu nekaj.

VINKO BLATNIK

KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC • KOMENTATORJEV STOLPEC

V KRANJU SO ODPRLI XIX. GORENJSKI SEJEM

Doslej največ razstavljalcev

Organizatorji računajo, da si bo od 8. do 19. avgusta ogledalo sejem blizu 200.000 obiskovalcev iz domovine in tujine

LJUBLJANA, 9. AVGUSTA: Včeraj so v Kranju ob prisotnosti številnih osebnosti političnega in gospodarskega življenja Gorenjske ter naše republike odprli XIX. tradicionalni Gorenjski sejem. Tudi letos je Gorenjski sejem organiziran na treh razstaviščnih prostorih, in sicer v osnovni šoli »Simon Jenko«, v Tekstilni šoli in v delavskem domu »Franca Vodopivca«. Če pristojemo, da so v Tekstilni šoli letos z dvema montažnima dvoranama povečali razstavišni prostor, potem moramo takoj povedati, da na letošnjem — že tretjem — mednarodnem sejmu — sodeluje na več kot 6000 kvadratnih metrov pokritega notranjega in blizu 6000 kvadratnih metrov zunanega razstavnega prostora kar 350 razstavljalcev iz Jugoslavije, Avstrije, Italije in Zahodne Nemčije.

Na vseh treh razstaviščih številna domača pa tudi tujja podjetja prikazujejo v glavnem blago široke potrošnje. Tako lahko na razstavišču v osnovni šoli »Simon Jenko« vidimo razstavljeno lesnoindustrijsko in

drugo stanovanjsko opremo, izdelke živilske industrije, stroje in druge pripomočke za gospodinjstvo, gostinstvo, potem usnjeno galanterijo, kozmetične izdelke itd. Na razstavišču v tekstilni šoli lahko vidimo izdelke tekstilne industrije, najrazličnejše konfekcijske izdelke in pletenine, obutev in drugo usnjeno galanterijo, šivalne in pletilne stroje, stroje za predelavo lesa, elektrotehnične aparate itd. Razen tega so gorenjski turistični delavci na tem razstavišču pripravili tudi zelo zanimivo turistično razstavo. Na razstavišču v delavskem domu »Franca Vodopivca« pa se lahko seznanimo z izdelki elektroindrustrije, živilske industrije, konfekcije, nadalje s stanovanjsko opremo, plastiko, z različnimi materiali za oblaganje tal, s pečmi za centralno kurjavo in s kotli za ogrevanje ter z drugimi najnovejšimi gospodinjstvi stroji in pripomočki. Na zunanji prostorih vseh treh razstavišč si obiskovalci lahko ogledajo kmetijske stroje in orodje ter drobno kmetijsko mehanizacijo, primerno za obdelavo hri-

bovitih predelov, osebne avtomobile ter druga motorna vozila in kolesa.

Kot že rečeno, na letošnjem Gorenjskem sejmu sodeluje skupaj 350 razstavljalcev, od tega 49 tujih. Največ je italijanskih razstavljalcev, in sicer kar 21, sledi 17 avstrijskih in 11 zahodnonemških razstavljalcev. Razen tega smo lahko videli, da so z nekaterimi izdelki na sejmu zastopane tudi druge države iz Zahodne Evrope, in sicer preko uvoznih podjetij. Podatki o udeležbi inozemskih razstavljalcev v primerjavi z minulim letom dokazujejo, da je njihov interes za Gorenjski sejem iz leta v leto večji in kot je pristavil Alojz Okorn, direktor sejma, so morali zavrniti udeležbo številnih tujih podjetij. Od celotne površine notranjih in zunanjih razstavnih prostorov zasedajo inozemski razstavljalci blizu 2000 kvadratnih metrov razstavnega prostora, kar predstavlja petino vseh razpoložljivih razstavnih prostorov. Letos se je število tujih razstavljalcev podvojilo.

M. ŽIVKOVIČ

NAJPOZNEJE 29. NOVEMBRA BODO SLAVILI V JELOVICI ZAKLJUČEK REKONSTRUKCIJE

OB OŽJEM PROIZVODNEM PROGRAMU VEČJI ZASLUŽEK

Škofjeloška Jelovica bo v prihodnje obdržala le še proizvodnjo stavbnega pohištva in montažnih stanovanjskih hiš

Škofjeloška tovarna Jelovica, znana širšemu krogu ljudi predvsem po svojih ličnih in obenem kvalitetnih montažnih stanovanjskih hišah, beleži v zadnjem času zavidanja vredne uspehe.

Samoupravni organi in strokovne službe so v tem letu dokončno izoblikovali svoj proizvodni program, kar je za nadaljnji razvoj Jelovice vsekakor precejšnjega pomena. Proizvodni program tovarne bo v prihodnje bistveno ožji, kot pa je bil doslej.

Tako usmeritev so v prvi vrsti narekovala potrebe trga.

Jelovica bo že od letos dalje obdržala le še proizvodnjo stavbenega pohištva, to je proizvodnjo oken, vrat in senčil ter proizvodnjo montažnih hiš. Izdelovanje heraklit plošč so v Jelovici že opustili, prihodnji mesec pa bodo ustavili tudi proizvodnjo furnirja.

»Znano je, da se je v minulem obdobju odločil naš kolektiv za razmeroma visoke investicije. Uvideli smo namreč, da je nujna modernizacija proizvodnje. Investicije bodo znašale blizu 17 milijonov novih dinarjev. Od škofjeloške banke smo prejeli 3 milijone kredita, mednarodni bančni kredit znaša dobrih 7,5 milijona, medtem ko znaša naša udeležba 5 milijonov N-dinarjev. Zdaj nam manjka za uresničitev naših načrtov še skoraj poldrugi milijon, vendar upamo, da ga bomo že kako zvrtili...«, mi je z optimizmom razlagal generalni direktor škofjeloške Jelovice France Puhar.

Kljub temu da so krediti kratkoročni — rok vračanja znaša za mednarodno posojilo 4, za škofjeloško pa samo 2 leti — so bile investicije v modernizacijo proizvodnje potrebne.

»Ko bo vse nared — upamo, da bomo svečano proslavili zaključek rekonstrukcije 29. novembra letos — bo pri nas precej drugače, kot je bilo pred časom...«, je nadaljeval direktor Puhar. »Imeli bomo povsem novo kotlovnico, nove sušilne kore in, kar je najvažnejše, v celoti nov strojni park za proizvodnjo oken in vrat. Danes je v gradnji tudi 5.000 kvadratnih metrov velik prostor, ki bo služil kot skladišče, v manjši meri pa tudi za potrebe proizvodnje.«

V Jelovici na tistem upajo, da bo rekonstrukcija končana še pred 29. novembrom. Računajo celo s tem, da bo že v septembru zaključeno montiranje novih strojev za proizvodnjo oken, vrat in senčil, Nemške ekipe, ki te dni montirajo svoje stroje v Jelovici, danes namreč zatrjujejo, da so dela že v zaključni fazi.

Vloženi milijoni v modernizacijo proizvodnje se bodo že v kratkem več kot dobro obrestovali. Medtem ko je znašal minulo leto celoten bruto dohodek Jelovice 40 milijonov novih dinarjev, se bo že naslednje leto skoraj potrojil.

»Računamo, da bomo prihodnje leto izdelali za 70 milijonov stavbenega pohištva, to je za 44 milijonov več kot minulo leto,« je povedal France Puhar. »Tudi proizvodnjo hiš bomo prihodnje leto podvojili. Medtem ko bomo letos dali na trg 250 do 300 hiš, jih bomo naslednje leto najmanj 500. Danes izdelujemo že 23 novih tipov stanovanjskih hiš, za naslednje leto pa pripravljajo našli strokovnjaki nove načrte tudi za vikende...«

»Vrednost proizvodnje boste torej od letos na prihodnje leto tako rekoč potrojili. Ob tem nas zanima, koliko ljudi boste morali na novo zaposliti?«, sem vprašal direktorja škofjeloške Jelovice.

»Malo... skoraj nič. V red-

ni proizvodnji bomo obdržali sedanje število zaposlenih, na novo pa bomo morali zaposliti nekaj novih monterjev. Te ljudi iščemo vsepovsod in jih potlej priučujemo. Gradnja po principu »ključ v roke« predstavlja namreč precizno delo, ki zahteva od monterjev precejšnjo mer ro natančnosti, vestnosti in raznašnje tudi znanja. Ob tem naj povem, da v Škofji Loki in njeni bližnji okolici tako rekoč ni več ljudi, ki bi bili brez dela. Zdravih ljudi, ki bi radi delali, a dela ne dobe, tako rekoč ni več!«

Medtem ko v Jelovici nimajo težav s prodajo svojega stavbenega pohištva, si montažne hiše še vedno le s težavo utirajo pot na tržišče.

Pa ne zaradi tega, ker ljudje ne bi bili z njimi zadovoljni. Sploh ne! Urbanisti so tisti, ki vihajo nos nad njimi in razen redkih izjem ne dovolijo, da bi v montažnih hišah prebivali tudi ljudje v mestih.

»Letos zaključujemo naselje montažnih hiš v Ljubljani. Poleg tega bomo postavili v Kokri pri Kranju 60 naših hiš, s tem pa smo, vsaj za letos, tudi opravili s postavljanjem naselij. Kljub vsemu opažamo, da odpor urbanistov do montažnih hiš počasi slabi. To je tudi razumljivo. Hiše so vse bolj kvalitetne, zunanji videz tudi ni več problematičen. Naj povem, da smo letos pričeli izdelovati stene iz polietilena, ki ustrezajo glede toplotne in zvočne izolacije 60 cm debelemu klasičnemu zidu...«, je povzel France Puhar.

Jelovica danes predstavlja samostojnega uvoznika in izvoznika. Poleg tega je v želji, da bi kar najbolj skrajšala pot od proizvajalca do potrošnika, razvila tudi svojo lastno prodajno mrežo. Tako ima danes svoje trgovine v Škofji Loki, Pulji, Crikvenici, Zadru in Šibeniku. V kratkem pa bo odprla svoji prodajalni tudi v Splitu in Zagrebu. Na našem obalnem območju, kjer traja gradbeni sezona vseh 12 mesecev v letu, so danes možnosti prodaje izdelkov za Jelovico največje.

* ULAGA

Brez kemije ni napredka

Kemična industrija se v svetu razvija izredno naglo, v Sloveniji pa — kakor je znano — izredno počasi. V našem listu smo celo že pisali, da je vse slovenske kemične industrije komaj za eno tovarno — ne le pri razvitejših sosedih na Zahodu, ampak celo upošteva razmere v drugih republikah. Države, ki v času kraljevanja sintetične in umetnih vlaken ne skrbijo za razvoj kemije, pa po pravilu zaostajajo tudi na drugih gospodarskih področjih za razvitejšimi. Zato se nam upravičeno zastavlja vprašanje: kakšne perspektive ima slovenska kemična industrija?

Prisluhnimo odgovoru, ki so ga ob tem vprašanju oblikovali sodelavci ljubljanskega inštituta za ekonomska raziskovanja, ko so pripravljali oceno o možnostih razvoja posameznih področij in panog slovenskega gospodarstva.

Predvsem so ugotovili, da so zmogljivosti slovenske kemične industrije dokaj razdrobljene, saj je od 23 podjetij kar 11 — kakih 40 odstotkov proizvodnje — pretežno usmerjenih na bazno kemijo, predvsem anorgansko, druga podjetja, s približno 60 odstotkov proizvodnje, pa sodijo v predelovalni sektor — kot naprimer barve, laki, zdravila, pralna sredstva, predelava plastičnih mas, itd. — Majhne tovarne z zelo pestrim proizvodnim programom — to je nizka produktivnost, zaostajanje pri razvoju raziskovalnega dela itd., povrh tega pa se tudi ne morejo — nepovezane kot so — uspešno vključevati v zunanjo trgovino.

Slovenska kemična industrija je kljub tradiciji in hitrejšemu razvoju kot v državi zaostajala za potrebami domače potrošnje, še bolj pa za razvojem kemične industrije v svetu. Povprečna stopnja rasti kemične industrije v razvitejših državah je namreč znašala v minulem desetletju kakih 10 odstotkov, in sicer: v Zahodni Evropi 11 odstotkov, v ZDA 8 odstotkov, na Japonskem pa celo več kot 15 odstotkov. Zato predvidevamo v srednjeročnem planu razvoja Slovenije večja vlaganja v kemično industrijo, da bi se končno le začele »zapirati škarije« med proizvodnjo in potrošnjo, predvsem v modernejših sektorjih petrokemije in druge organske kemije.

Kje vse naj bi razvijali kemično industrijo?

Proizvodnja umetnih gnojil ima ugodne možnosti za razvoj ob sedanji proizvodnji žveplene kisline in superfosfata v Celju, ki predstavlja obremenitev geografske središče za oskrbo kmetijskih področij v Sloveniji in v obrobni predelih Hrvaške, še posebej ker je pot od mesta proizvodnje do potrošnikov gnojil relativno kratka. Nara-

ščanje potreb po umetnih gnojilih pa bo — razumljivo, zahtevalo gradnjo večjih zmogljivosti za pridobivanje žveplene kisline, predvsem za pridobivanje mokre fosforne kisline in koncentriranih fosfatov.

Proizvodnja žveplene kisline bo po računih strokovnjakov narasla od 43.000 ton v letu 1964 na 250.000 ton v letu 1994. Proizvodnja kompleksnih granuliranih gnojil pa bo leta 1994 znašala 250.000 ton.

Proizvodnja anorganskih pigmentov in polnil bomo povečevali vzporedno z rastjo celotne industrije, delno na osnovi izkoriščanja domačih surovin in odpadnih snovi. V elektrotermiji bo največ pomenila tovarna dušika Ruše, ki bo to proizvodnjo razvijala zlasti na področjih obrazov in specializiranih ognjestalnih materialov.

V elektrokemični proizvodnji pa ima ugodne pogoje za povečanje proizvodnje vodikovega peroksida in širokega asortimenta raznih persojin tovarna Belinka v Ljubljani. Nasprotno pa je neugodna lokacija kemične tovarne v Hrastniku ovira za večji porast elektrolize soli, ki se bo zato verjetno razvila še na relaciji Ruše—Kidričevo.

Intenzivno naraščanje proizvodnje pa je mogoče v prihodnjih tridesetih letih pričakovati zlasti v organski kemiji, predvsem na področju proizvodnje umetnih plastičnih mas, a nekoliko nižjo v proizvodnji premaznih sredstev, pralnih in pomolnih sredstev za lesno, tekstilno in obutveno industrijo ter v farmacevtiki — in to predvsem zaradi velikih zmogljivosti tovrstne proizvodnje v drugih republikah.

Proizvodnjo plastičnih mas bomo morali od sedanjega skromnega izhodišča — kakih 3.000 ton letne proizvodnje povečati do leta 1994 najmanj na 60.000 ton — če naj bo rentabilna. Takšen razvoj lahko prinese že samo povečanje zmogljivosti sedanjih proizvajalcev na optimalni obseg proizvodnje — ter zgraditev vsaj ene nove tovarne za plastične mase, denimo za predelavo acetilena iz karbida in vinilnih spojin in polimerov.

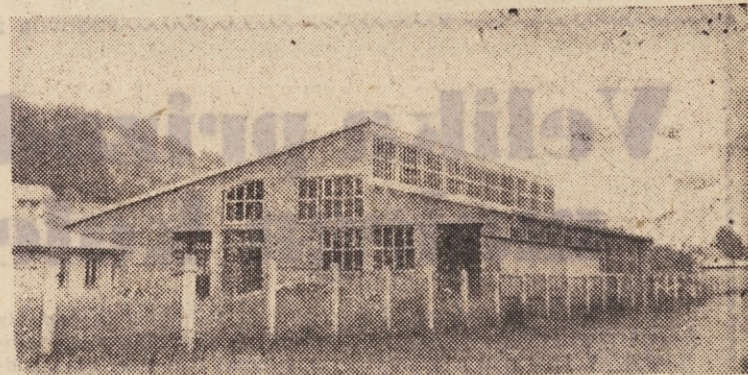
Predelavo plastičnih mas pa naj bi povečali od sedanjih 2.000 ton na 5.000 ton izdelkov v letu 1994 in to za potrebe lesne, kovinske in elektroindustrije, gradbeništva, za različno embalažo v industriji in za široko potrošnjo.

In zakaj naj bi proizvajali več umetnih tekstilnih vlaken? Predvsem zaradi potreb domače tekstilne industrije, a morda tudi še za gumarsko industrijo. Na voljo imamo lastno surovinsko osnovo, zlasti v bukovih celulozi za umetna celulozna vlakna, ter možnosti pridobivanja sintetičnih vlaken z razvojem petrokemije v državi ali celo v Sloveniji. Prvi korak pri proizvodnji sintetičnih vlaken smo že napravili leta 1964 z dograditvijo tovarne za poliamidno svilo z zmogljivostjo 1.100 ton v Ljubljani, z nadaljnjim razvojem pa bi se ta proizvodnja lahko povečala in razširila še na poliesterna in tudi druga sintetična vlakna, s skupnim obsegom od 25.000 do 30.000 ton letne proizvodnje.

Za perspektivno gradnjo nove tovarne umetnih celuloznih vlaken z zmogljivostjo kakih 25.000 ton najbolje ustreza lokacija blizu Krškega — zaradi bližine glavnih surovin: bukovega lesa oziroma celuloze iz Vidma, žveplene kisline iz Celja, zlasti pa zaradi zadostnih količin vode. Skupna proizvodnja umetnih vlaken bi tako dosegla v naslednjih tridesetih letih v Sloveniji približno 50.000 ton, s tem pa bi nadomestili glavni del uvoza tekstilnih surovin.

S predvidenim intenzivnim razvojem organske kemične predelovalne industrije se bo nedvomno močno povečala tudi poraba organskih surovin, ki jih proizvajata sodobna petrokemična industrija. Za zdaj je v tej proizvodni skupini le manjši obrat za specifično sintezo metanola na osnovi zemeljskega plina v Lendavi, čigar proizvodnjo pa bi morali povečati do optimalne zmogljivosti blizu 40.000 ton letno ter na novo zgraditi petrokemično industrijo, denimo za predelavo nekaj sto tisoč ton nafte ali njenih derivatov v določen asortiment baznih organskih spojin, za katere bi dalje razvijali proizvodnjo neposrednih surovin za potrebe industrije plastičnih mas, sintetičnih vlaken, organskih topil in drugih, s čimer bi olajšali hitrejši razvoj teh predelovalnih zmogljivosti.

Kakor je videti, je načrtov za razvoj slovenske kemične industrije precej več kot denarja. Vendar jih bomo morali uresničiti, če želimo gospodarsko hitro napredovati. V. B.

Nova mizarska delavnica šentjurskega podjetja »Alpos«

»ALPOS« se širi

V šentjurskem podjetju želijo osvojiti serijsko proizvodnjo trgovinske opreme

»Alpos«, tovarna opreme v Šentjuru, ki zaposluje kakih 300 delavcev, se usmerja v predelavo železa in aluminija. V ta namen so že uredili lastno proizvodnjo sivnih cevi. V podjetju izdelujejo predvsem notranjo in vrtno gostinsko opremo, osvojiti pa želijo tudi serijsko proizvodnjo trgovinske opreme. Med »Alposovimi« izdelki zavzemajo pomembno mesto še leštev za gospodinjstva in oprema za kampiranje.

Zaradi nizkih cen na svetovnem trgu izvažajo »Alpos« le manjši del svoje proizvodnje — približno desetino. To je toliko, kolikor mora, da se oskrbi s potrebnimi deviznimi sredstvi.

Nadaljnje opremljanje s sodobnimi stroji je osnovna naloga podjetja, hkrati pa nameravajo urediti skladiščne prostore, novo mizarsko delavnico že gradijo, zaposliti pa bodo morali še večje število strokovnjakov, zlasti strojnih inženirjev, ki bodo osnovni nosilci in organizatorji proizvodnje.

»Alpos« vse bolj išče tudi povezavo s sorodnimi podjetji. Dobri so že poslovno-tehnični stiki z »Impolom« v Slovenski Bistrici. V »Alposu« predvidevajo, da bodo v petih letih povečali vrednost proizvodnje za 4-krat, število zaposlenih pa naj bi se povečalo na 500. P. K.

Rekordna proizvodnja

Polletni dosežki Železarne Ravne na Koroškem:

Tudi v železarni Ravne na Koroškem beležijo v letošnjem letu hiter vzpon gospodarske aktivnosti. Naročila so v stalnem porastu. Medtem ko so imeli na začetku leta naročil za 19.000 ton izdelkov, so jih imeli ob koncu junija že za 39.000 ton. Tako so vse zmogljivosti ravenske železarne za leto 1969 že zasedene, zaradi velikega povpraševanja po proizvodih pa so v najpomembnejših obratih vpleljali delo v 4 izmenah, da pri tem posebej ne omenjamo proizvodnjo ob nedeljah in praznikih.

Prizadevanjem primerni so tudi polletni dosežki kolektiva železarne Ravne na Koroškem. Kljub temu, da je bil proizvodni načrt za letošnje leto dokaj zahteven, so polletne naloge presegli za dobrih 5 odstotkov, v primerjavi s prvim polletjem lanskega leta pa so povečali proizvodnjo za skoraj četrtino. V nekaterih obratih, kot na primer v jeklovleku, se je povečala proizvodnja v primerjavi z lanskim letom kar za 67 odstotkov.

Sprito velike konjunkturalne jeseniške železarne in ker tamkajšnji železarni manjka jekla, so se na Ravnah odločili, da bodo priskočili na pomoč Jeseničanom. V nekaj mesecih so jim dobavili 4600 ton surovega jekla — ingotov, kar vsekakor predstavlja izdatno pomoč.

Polletni plan realizacije je železarna Ravne na Koroškem presegla za 12 odstotkov, v primerjavi s prvim polletjem 1968 pa se je povečala realizacija kar za 36,7 odstotka. Upošteva dobave železarni Jesenice pa je realizacija večja od lanske za 40,6 odstotka.

Železarna Ravne na Koroškem že deset let izvažajo izdelke na tuja tržišča. Kljub velikemu povpraševanju po jeklu na domačih tržiščih tudi letos niso pozabili na izvoz. Čez nekaj let bodo na Ravnah proizvedli 230.000 ton surovega jekla, iz katerega bodo proizvajali valjane, kovane in lite izdelke, četrtino teh izdelkov pa bodo morali že 1975. leta izvoziti na tuja tržišča. Kljub velikim željam, da bi letos Ravenčani povečali prodajo na domačem tržišču, nadaljujejo z izvozom, predvsem na konverziibilni območja. V prvem polletju so izvozili 6000 ton izdelkov v skupni vrednosti 1.410.000 dolarjev. Kar 92 odstotkov izvoza je raven, ka železarna realizirala na tržiščih s konvertibilno valuto. (vš)

Obeti za učinkovitejši razvoj

Po zaslugi novega vodstva se je v Tovarni usnja Šoštanj v letu dni marsikaj spremenilo

O tem, kako odločilno lahko vplivajo strokovnjaki na položaj in nadaljnji razvoj delovne organizacije, se je mogoče prepričati v Tovarni usnja Šoštanj. Lansko poslovanje je ta šoštanjska tovarna zaključila z izgubo, nič kaj razveseljivi pa tudi niso bili obeti za nadaljnji razvoj.

Novo strokovno vodstvo, ki ga je dobila tovarna ob koncu leta, pa je uspelo zagotoviti ne samo rentabilnost proizvodnje, pač pa se Tovarni usnja Šoštanj sprito izboljšane tehnologije, novih proizvodov in povečanega asortimenta obeta tudi spodbudnejši razvoj v prihodnje, zlasti še, ker so v tej tovarni ob vsakem času na stežaj odprta vrata za nove strokovnjake!

Predvsem je pomembno, kot poudarja direktor Boris Lenčec, da si je Tovarna usnja Šoštanj spet pridobila zaupanje tržišča. Naročil imajo letos toliko, da vsem niti ne morejo ustreči. Zmogljivosti so torej polno izkoriščene. Kljub temu, da so morali letos pokriti še del izgube iz minulega leta, so v petih mesecih ustvarili že za 500.000 N-din skladov, čeprav so na začetku leta računali, da jih bodo letos dosegli 600.000 N-din. Tudi amortizacije so dosegli precej več kot lani. Lani so vse leto ustvarili 1.300.000 N-din amortizacije, letos v petih mesecih pa že 1 milijon N-din. Ugodno gibanje obsega in vrednosti proizvodnje pa se odraža tudi na osebnih dohodkih. Lani je znašal mesečni osebni dohodek v povprečju 700 N-din, letos pa se je že povzpela na dobrih 1000 N-din.

390-članski delovni kolektiv Tovarne usnja Šoštanj pa je prav zdaj pred novo investicijo. Urediti želijo kromov oddelek. Z deli, skupaj bo investicija veljala 6 milijonov N-din, bodo začeli že v kratkem, končali pa jih bodo do konca letošnjega leta. S to investicijo bodo povečali proizvodnjo v kromovem oddelku za skoraj enkrat, saj bodo povečali dnevni namak od sedanjih 14 na 20 ton kož. Po končani investiciji bodo dosegali v kromovem oddelku proizvodnjo v vrednosti 60 milijonov N-din na leto, celotna vrednost proizvodnje v Tovarni usnja Šoštanj pa bo znašala kakih 75 milijonov N-din. Povečanje obsega in vrednosti proizvodnje bodo v šoštanjski tovarni usnja dosegli brez bistvenega povečanja števila zaposlenih, saj bodo na novo zaposlili le kakih 30 delavcev.

Prizadevanja novega vodstva in strokovnjakov v Tovarni usnja Šoštanj torej že razkrivajo prve uspehe. Ker želi novo vodstvo temu šoštanjskemu kolektivu zagotoviti nemoten razvoj tudi v prihodnje, posvečajo posebno pozornost razvojni službi. Zapisali pa smo tudi že, da so na stežaj odprta vrata vsem strokovnjakom, ki bi radi prišli v Šoštanj.

V letu dni se je stanje v Tovarni usnja Šoštanj po zaslugi novega vodstva in strokovnjakov povsem spremenilo. Kolektiv zdaj z zaupanjem zre v jutrišnji dan! (vš)

REZERVIRANO ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO STANDARD

SOSESKA STARA CERKEV

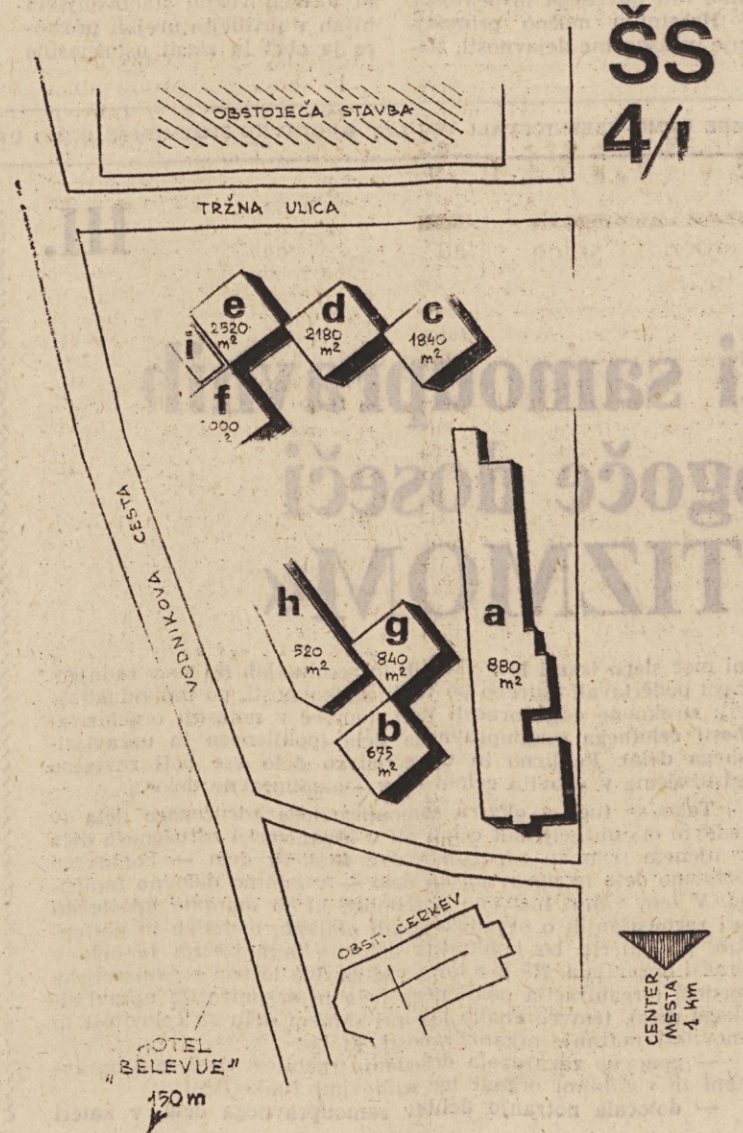
Na izredno zanimiv urbanišni razstavi pod naslovom »Šiška včeraj, danes, jutri«, ki jo je v novih poslovnih prostorih minul teden organiziralo Stanovanjsko gospodarstvo Standard, smo lahko opazili tudi najrazličnejše možnosti zadrževanja nove soseske v Šiški, in sicer pri Stari cerkvi. Soseska Stara cerkev obsega območje med Celovsko, Vodnikovo in Tržaško cesto. Le-ta je v neposredni bližini mestnega centra in dobro povezana z drugimi deli mesta. V njeni neposredni bližini pa so objekti: dvorana Tivoli, hoteli Ilirija, Bellevue ter Lev, podjetja Cosmos, Alko, Slovenija vino in druga; to območje je tudi zelo gosto naseljeno. Kot so nam povedali na Stanovanjskem gospodarstvu Standard, je že po potrebnem zazidalnem načrtu v tej soseski predvidenih šest stolpnih s 13 do 14 nadstropji, več objektov paviljonskega tipa, podzemnih garaž ter zadostno število parkirnih prostorov. Dohod do soseske je mogoče z dveh semaforjskih križišč po Celovski in Vodnikovi cesti. Objekti v tej soseski so po zazidalnem načrtu namenjeni

predvsem poslovnim prostorom, gostinskim obratom, trgovini, obrti servisni dejavnosti, uradom itd. Obstaja pa tudi možnost, da b idel novih objektov preusmerili v stanovanjsko izgradnjo.

Koristna površina poslovnih, oziroma stanovanjskih prostorov znaša 12.520 kvadratnih metrov. Po programu bodo začeli graditi to sosesko prihodnje leto, prvi prostori pa bodo na voljo kupcem že ob koncu 1971. leta. Kot so nam še povedali na Stanovanjskem gospodarstvu Standard, bodo rok dograditve seski pri Stari cerkvi še skrajšali, če bodo to zahtevali posamezni kupci.

Cena za poslovne prostore v soseski Stara cerkev še ni dokončno določena, vendar računajo, da se bo gibala blizu 3.500 N-dinarjev za kvadratni meter neto poslovne površine. Dokončne cene bodo določene ob začetku gradnje vsakega objekta. Na Stanovanjskem gospodarstvu Standard želijo, da bi se interesi za nakup poslovnih prostorov v soseski Stara cerkev čimprej oglasili.

Z.

Velika prizadevanja malega kolektiva

Z Majdo Selih, materialnim knjigovodjo in predsednikom sindikalne podružnice v hotelu »Košnjak« v Dravogradu, sva se pogovarjala v njeni pisarni. V gostinstvu dela že dolga leta in dobro pozna razmere ne le v občini, temveč tudi na širšem območju. Danes, ko turizem postaja vse bolj pomembna gospodarska panoga, je opaziti tudi na Koroškem lep napredek tako v kvalitativnem kot kvantitativnem pomenu.

Prav o problemih napredka roški regiji sva se pogovarjala te panoge v Dravogradu in ko Z Majdo Selih. Beseda je nanesla tudi na turistična prizadevanja, ki so neločljivo povezana z razvojem gostinstva...

— Gostinsko dejavnost ste v občini dokaj razvili. Kako ste zastavili delo, da ste uspeli v tem?

— Na voljo smo imeli nekaj sredstev, pa smo se lotili te akcije. V prejšnjih letih smo odprli nekaj novih gostišč, posebno točilnico, lani pa smo na mednarodnem mejnem pre-

hodu na Viču pri Dravogradu uredili še moderno rastavracijo. Skupaj ima zdaj naše podjetje sedem gostišč in hotel. Nameravamo pa še dokončno urediti tujske sobe in zgraditi avtomatsko kegljišče. Vse svoje načrte pa uresničujemo z lastnimi sredstvi, zagradelji smo precej prikrasjani pri osebnih dohodkih. Vendar, če tega ne bi storili, bi bili danes precej v zaostanku...

— Koroška se kot področje vse bolj uveljavlja v slovenskem turizmu. Sem pa zahajajo zadnje čase tudi precej gostov iz drugih republik. Kako ste uspeli zagotoviti kvalitativne gostinske storitve v celotni regiji in koliko ste se pri tem povezali s turističnimi delavci?

— Na to vprašanje sem deloma odgovorila v prejšnjem odgovoru. Naš kolektiv si prizadeva, da bi s skromnimi sredstvi storil, kar pač more. Nihče nam ne pomaga, vsi pa bi hoteli imeti gostinske storitve na najvišji ravni. Tudi druge tovrstne delovne organizacije na Koroškem si prizadevajo, da bi čimbolj razmah-

nile svojo dejavnost. Danes smo priča številnim integracijskim procesom gostinskih, trgovskih in turističnih delovnih organizacij v slovenjegraški in ravenski občini. To je dokaz, da povsod mislijo resno. Na vsak način, pa bi morali najti skupen jezik s turističnimi delavci. Morda bo to kmalu. Spet se nam obeta koroška turistična zveza, ki naj bi skrbela za razvoj turizma in našim področju in usklajevala težnje in želje turističnih in gostinskih organizacij. Skupaj bomo načrtovali razvoj turizma in gostinstva, sicer bomo opravljali le Sizičovo delo. Danes je, žal, še vedno tako...

— Po nekajletni ekspanziji domačega turizma, nekateri zadnje čase opozarjajo na nazadovanje. So tudi vaša spoznanja taka?

— Ne povsem. Promet je količinsko res upadel, toda finančni učinek je večji. Takim razmeram je »krivo« varčevanje ljudi, ki iščejo trajnejše dobrine in si prizadevajo dvigniti osebni standard. Sicer pa

ta mla kriza že daje slutiti novo ekspanzijo, na katero bi se morali dobro pripraviti. Letošnje leto nas že opozarja na to.

— Dober kader je osnovni pogoj za uspešno gospodarjenje v vsaki delovni organizaciji. In kako je pri vas?

— Nimamo najboljših delovnih moči, to velja na splošno. Redno zaposlenih imamo 21 delavcev, kar 17 pa je še

vajencev, Tisti, ki so gostinci postali po sili razmer, pač delajo, ker drugega nimajo, niso pa s tem že slabi delavci. Nikakor pa ne moremo dobiti dobrih natakarjev. Letos bo pet naših vajencev kon-

čalo triletno gostinsko šolo v Mariboru in Celju. Razen solidnega znanja o delu v gostinstvu bodo morali obvladati še nemščino, saj k nam prihaja mnogo gostov iz sedenje Avstrije.

— Kakšni so osebni dohodki v vašem kolektivu?

— Slabši so, kot bi lahko bili, če ne bi širili naše dejavnosti. Gibljejo se v mejah od približno 550 do 1400 dinarjev, popreček pa je okrog 700 dinarjev. Plačani smo po doseženi realizaciji. V skladih imamo sedaj kakih 80.000 novih dinarjev.

— Menite, da bodo vsa vaša prihodnja prizadevanja uspešna?

— Naša perspektiva pravzaprav ni odvisna le od naš. V gospodarstvu je vedno tako, da smo vsi odvisni od nešteti drugih dejavnikov, ki jih morda niti ne poznamo. Lepe namene imamo s svojo prihodnostjo in zastavili bomo vse sile, da bomo uspeli; pri vsem pa bo velikega pomena to, ali se bomo ujeli s prizadevanji turističnih delavcev. Če se hitro ne bomo lotili skupne akcije, se prav lahko zgodi, da bodo tudi ti načrti splavali po vodi...

Takšni so torej načrti tega malega, a skrbnega dravogradskega kolektiva, ki noče stati ob strani pri razmahu koroškega gostinstva in turizma, IVAN PRAPROTNIK

Na 10 cicero

KOPER

Podobor za prosveto in kulturo pri obalnem sindikalnem svetu prireja 4. oktobra praznovanje dneva prosvetnih delavcev. Po programu praznovanja naj bi tega dne odprli razstavo o razvoju solstva na Slovenskem in se posebej na Primorskem, pripravili bodo slavnostno akademijo ter podelili nagrade za uspešno pedagoško delo. Po večletnem predsedništvu bodo prosvetni delavci obalnega območja letos vnovič praznovali svoj stanovski praznik. Nujnost organiziranja takega praznovanja je narekovala ugotovitev, da se prosvetni delavci na obalnem področju med seboj skorajda ne poznajo.

PERNICA NAD MUTO

Ce bodo v radeljski občini letos uspeli zbrati dovolj denarja, bodo se letos dogradili novo šolsko poslopje na Pernicah. Pri gradnji nove šole v znani meri pomagajo nekateri delovne organizacije iz radeljske občine in vaščani sami. Že lani pa so mlinarji radeljske občine na delovni akciji izkopali temelje za šolsko poslopje. Stara šola na Pernicah ni bila več primerna za pouk, zato so se prebivalci te vasi odločili, da čimprej zgradijo novo.

RAVNE

Na vpis v metalurško-industrijsko šolo pri ravenski železarni se je prijavilo za novo šolsko leto 56 fantov in 50 deklet. Ker pa bo šola lahko sprejela v uk le 40 deklet, bodo s posebnimi testi izbrali tiste, ki se bodo lahko vpisale v prvi letnik. Nasprotno pa je za mladince še vedno 17 prostih učnih mest. Na Metalurško-industrijski šoli pričakujejo, da bodo prosta učna mesta izpopolnila jesenskim vpisom.

MEŽICA

V tukajšnjem rudniku svinec in cinka so razpisali za novo šolsko leto 70 štipendij za učence srednjih šol ter za študente višjih in visokih šol. Od tega števila so rudniki namenili 60 štipendij za učence v gospodarstvu in za dijake srednjih strokovnih šol. Viana štipendije, ki jo podeljuje rudnik, se giblje od 120 do 300 novih dinarjev, razen tega pa bodo štipendisti prejeli še posebne dodatke, ki pa bodo odvisni od uspeha pri študiju.

DRAVOGRAD

Osnovna šola »Neznanih talecev« je tudi letos organizirala taborniške za svoje učence na planoti Ostrica nad Dravogradom. Pionirski bodo taborniki v dveh izmenah na taborniški tabor. Na taboru so se zbirali s številnimi taborniški veščinami. Priredili bodo več igelov v okoliške kraje ter pripravili več zabavnih prireditev zase in za okoliške kmete.

BRASLOVČE

Ob letošnjem »dnevu hmeljarstva« priredili bodo 18. avgusta v Braslovčah, bodo lahko obiskovali in tradicionalne turistične prireditve v Savinjski dolini. Prvič poskušali piva različenih vrst poslovalskih prodajalcev. Organizatorji prireditve pričakujejo, da bodo s polnopravno ocenjevanjem niva jugoslovanskih pivovarjev prespešili program prireditve.

TOLMIN

Na zadnji letni občinski skupščini v Tolmini so odobrili ustanoviti, da si občani na Tolminskem le s težavo zagotavljajo potrebne pravne pomoči. Včasih je bila v Tolmini več odvetnikov, danes pa ni niti enega, tako da lahko določeni občani pravno pomoč — in s tem enajststo oboroženo — le pri občinskem sodišču. Zato so občinski svetniki, da bi na Tolmini opolnopravili odvetniško pisarno.

BREST
POHIŠTVO

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

RAZPISUJE

vpis v dopisne šole

- osnovnošolsko izobraževanje (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativna šola (dveletna)
- pripravljalni oddelki za vpis v tretji letnik štiriinšestletne administrativne šole
- ekonomska srednja šola
- tehniška šola (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kemijsko stroko)
- delovodska šola (za strojno stroko)
- poklicna šola kovinarske stroke

vpis v dopisne tečaje

- tečaj nemškega in italijanskega jezika
- tečaj tehniškega risanja
- začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
- tečaj finančnega knjigovodstva
- tečaj za skladiščnike
- tečaj za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- tečaj za varnost pri delu
- tečaj za letno preverjanje znanja in varstva pri delu

VPISUJEMO V SEPTEMBRU IN OKTOBRU.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI.

Za prospekt pošljite 2 dinarja na naslov:

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA, Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

Premalo spodbude

Aktualni problemi zasebne obrtne dejavnosti v Zasavju

Pred letošnjimi počitnicami so v vseh zasavskih občinah pripravili posvetovanje o aktualnih vprašanjih dosedanjega in prihodnjega razvoja zasebne obrti. Osnovna značilnost, ki jo povzemamo iz teh razprav, je, da zasebna obrt kljub dokajšnjemu razvoju še venomer boleha za številnimi pomanjkljivostmi, ki ji onemogočajo, da bi postala pomemben sestavni del celovite gospodarske aktivnosti na tem območju.

V Litiji sploh nimajo razvitega družbenega sektorja obrti, zato je zasebna obrtna dejavnost zelo pomembna. V središču zasavskih revirjev so imeli obrtniki takoj po vojni več kot 140 lokalov, zdaj jih je le še 55. Velika večina obrtnikov nima vajencev, ker menijo, da so sedanjí predpisi o sklepanju pogodb za mladih ljudi vse preveč zapleteni, zlasti pa jim ne ustreza način teoretičnega pouka. V Zagorju zasebni obrtniki že lep čas protestirajo zoper šušmarjenje, ki jim odjedajo zaslužek, davčna uprava pa ni kos zajezi tih pojavov, ker nima niti davčnega inšpektorja. V Hrastniku močno primanjkuje uslužnostne dejavnosti, zla-

sti servisnih delavnic. Podobno v Litiji, kjer se s popravili električnih in drugih gospodinjskih strojev in pripomočkov ukvarja en sam človek in še ta v svojem prostem času.

Zasebni obrtniki priznavajo, da občinske skupščine s primernejšo davčno politiko stimulirajo nadaljnji razvoj te dejavnosti, vendar so dajatve po njihovi sodbah še vedno previsoke. Zasebni gostilničarji, ki uspešno dopolnjujejo družbeni sektor, še zmeraj ne morejo dobiti kreditov za izpolnitev opreme svojih lokalov. Zato je oprema v večini zasebnih gostišč borna in razen nekaj izjem neestetska. Zasavski zasebni gostinci pravijo, da so sestavni del turističnega gospodarstva, zato bi morali spreminiti sedanje predpise, po katerih bi lahko najemali kredite za boljšo opremo svojih lokalov.

Največja ovira za nadaljnji razvoj obrti v Zasavju je pomanjkanje poslovnih prostorov in lokalov. Občinske skupščine so sicer sprejele odloke, da naj bi v vseh večjih stanovanjskih hišah v pritličjih uredili prostore za obrt in zlasti uslužnostne

dejavnosti, vendar se investitorji zaradi pomanjkanja denarja kaj radi izognejo tem odlokom. Če pa že gradijo poslovne prostore, so ti tako dragi, da so za večino zasebnih obrtnikov nedosegljivi.

Na posvetovanjih so zasebni obrtniki veliko govorili o socialnem, zdravstvenem in zlasti o pokojninskem zavarovanju. Vendar so jim predstavniki socialnega zavarovanja povedali, da težave nastajajo zaradi zamujanja plačil obveznosti. Trboveljski obrtniki dolgujejo za lani in za prve letošnje mesece več kot 500.000 N-din skladom socialnega zavarovanja, v Zagorju pa 160.000 N-din. To pomeni, da si obrtniki dejansko sami kratijo svoje pravice, ki jih imajo kot zavarovanci. Vprašanje zase pa so seveda višina prispevkov in pravice, ki jih imajo zasebni obrtniki. Zasebni obrtniki predlagajo, da bi socialno zavarovanje bolj upoštevalo nekatere specifičnosti obrtnih poklicev in na tej osnovi v prihodnje določalo višino obveznosti. Kot kaže, bo to možno po reorganizaciji poslovanja socialnega zavarovanja.

—m—

MNENJA IN STALIŠČA

III.

Večje strokovnosti samoupravnih odločitev ni mogoče doseči Z »AVTOMATIZMOM«

XV. amandma za spremembo ustave SFRJ dobiva v zadnjem času »nove« in vprašljive vsebinske dimenzije. Mislim namreč na izkazan številnih avtorjev v jugoslovanski strokovni publicistiki, kako zagotoviti večjo strokovnost samoupravnega dela v delovnih organizacijah. Pri tem nam ti avtorji največkrat ponujajo naslednje predloge:

— pasivno volilno pravico je po določilih XV. amandmaja mogoče omejiti in za kandidiranje v kolektivni izvršilni organ postaviti kriterij višje ali visoke šolske izobrazbe;

— strokovnost bo zagotovljena, če bodo direktorju delovne organizacije prepuščene pravice in dolžnosti mandatarja (predlagatelja sestave) kolektivnega izvršilnega organa.

Oba navedena predloga sta po mojem mnenju v diametralnem nasprotju z ustavo in s temeljnimi zakonodajno, čeprav se avtorji teh predlogov sklicujejo na ustavo in zakon. V prispevku »Samoupravna delitev dela« (glej Delavska enotnost, 26. julija 1969) sem skušal opredeliti organizacijski pojem organizacije samoupravnega dela. Vprašani, o katerih bi želel razpravljati danes, pa se močno navezujejo na vsebino navedenega prispevka. Izhodišče za teoretično opredelitev prvega vprašanja namreč

ni moč slepo iskati le v sklepih in resolucijah (ki so v zadnjem času podčrtavali potrebo po večji strokovnosti, po individualizaciji strokovne odgovornosti itd.), temveč v notranji organiziranosti celotnega samoupravnega dela (poklicnega in upravljalškega dela). Poklicno in upravljalško delo vse bolj zavestno združujemo v enovito celoto — v »samoupravno delo«.

Tako se tudi v okviru samoupravnega združenega dela (v delovni organizaciji kot celoti ali v organizaciji združenega dela v njenem sestavu) združujeta dve funkciji dela — konkretno poklicno delo in upravljalško delo — v enotno delovno funkcijo. V tem vidim bistveno posebnost, ki jo moramo upoštevati pri razmišljanjih o organizacijskih oblikah, metodah in postopkih, ne katerih bi konkretna delovna organizacija to delo v praksi opravljala. Ne gre torej več za dva ločena organizacijska modela (organizacija poklicnega dela in organizacija upravljalškega dela), temveč enako kot pri samem delu za celovitost in enovitost notranje organiziranosti, ki bo:

- ponovno združevala dosedanje razbitost med samoupravnimi in vodilnimi organi ter njihovimi funkcijami;
- določala notranjo delitev samoupravnega dela, v kateri

ima svojo delovno funkcijo vsak kolektivni in individualni organ — zbor delovne skupnosti, delavski svet, odbori in komisije, direktor in drugi odgovorni posamezniki; vodja delovne enote, vsaka strokovna služba, delavec strokovne službe in njen vodja pa vse do mojstra in delavca ob stroju.

Prepričan sem, da je navedeni pristop k iskanju najučinkovitejše organizacije samoupravnega dela edina možna pot v našem samoupravnem sistemu. Le po tej poti je mogoče delo v delovni organizaciji organizirati tako, da bo proces osvajanja človeka hitrejši (zlasti v razvijanju njegove samoupravne zavesti) in da bo dosežena večja poslovna učinkovitost (zlasti skozi razvijanje celovite samoupravne odgovornosti vsakega člana delovnega kolektiva).

Obnavljani »avtomatizem«, ki naj skozi volilni postopek zagotovi uresničitev splošnih družbenih teženj po večji strokovnosti in odgovornosti v delu delovnih organizacij, z določilom v statutu delovne organizacije, da je lahko voljen v kolektivni izvršilni organ le delavec z določeno stopnjo šolske izobrazbe, ne sme biti prisoten v naši samoupravni praksi. Tak »avtomatizem« bi namreč povzročil:

- da bi bili delavci pasivni in podrejeni izvrševalci;
- da bi samoupravno uzakonili delitev celovitih samoupravnih funkcij (samoupravnega dela) na čiste strokovne, vodilne funkcije in na nekatere »politične« upravljalške funkcije;
- da bi ponekod še bolj utrdili »oblast« posebne, elitne skupine strokovnjakov v delovni organizaciji.

»Avtomatizem« v volivnem postopku za volitve članov kolektivnega izvršilnega organa kot tudi njegovo teoretično izhodišče (delitev nedeljivega samoupravnega dela na strokovno vodenje in upravljanje) je zaradi nanižanih posledic tudi prosto ustaven. V drugem poglavju temeljnih načel ustava SFRJ določa: »Vsaka oblika upravljanja produkcije in drugih družbenih dejavnosti ter vsaka oblika delitve, ki bi v podobi birokratske samovolje in na monopolni položaj oprtih privilegijev ali v podobi zasebnolastniške sebičnosti in partikularizma, pade iz družbene odnose, opre na tak človekov položaj, je nasprotna posamičnim in splošnim interesom človeka ter družbenoekonomskemu in političnemu sistemu, določenemu v tej ustavi.« (Podčrtal pisec)

RUDNIŠKI ŠOLSKI CENTER VELENJE ŠIRI DEJAVNOST:

VSako leto več učencev in dijakov

Prihodnje leto že nove poklicne šole ● V novih delavniških prostorih se bo še nadalje dvignila raven poklicnega usposabljanja mladih ● Ob praktičnem usposabljanju tudi proizvodno delo

Rudarski šolski center Velenje, ki se je razvil iz poklicne rudarske šole, postaja vse bolj pomemben dejavnik pri izobraževanju mladih v Šaleški dolini pa tudi na širšem območju. Razumljivo je, da je bila sprva dejavnost velenjskega Rudarskega šolskega centra usmerjena pretežno v usposabljanje mladih za rudarski poklic, sčasoma pa se je dejavnost centra širila tudi na druga področja.

Trenutno združuje Rudarski šolski center Velenje štiri poklicne šole, in sicer tehniško srednjo šolo rudarske stroke, zraven nje pa še poklicne šole za rudarje, električarje in kovinarje. V velenjskem RSC pa šolajo tudi polkvalificirane delavce za potrebe Rudnika lignita Velenje, septembra pa bo že četrtič začela s delom šola za inštruktorje RSC.

RSC Velenje je začel širiti dejavnost zlasti po letu 1967. Do tedaj so v glavnem usposabljali mlade za rudarski poklic. Električarjev in kovinarjev je bilo takrat le za en razred. Sprito razmaha velenjskega gospodarstva, zlasti še tovarne gospodinske opreme Goronje, pa so se občutno povečale potrebe po izobraževanju električarjev in kovinarjev.

V šolskem letu 1969/70 bo velenjski RSC sprejel v poklicno šolo za rudarje 150 novih gojencev. Za sprejem v šolo se je prijavilo kakih 300 mladincev, vendar rezultati zdravniških pregledov — precej mladih ima ukrivljeno hrbtenico ali pa je kako drugače bolanih — kažejo, da kapacitete poklicne rudarske šole ne bodo v celoti izkoriščene. Zato RSC Velenje še sprejema prijave mladih za sprejem v poklicno šolo za rudarje!

V prva razreda poklicne šole za rudarje in električarje pa bodo letos prvič sprejeli po 90 učencev. Prijav je dovolj za obe šoli, zato so vpis že zaključili.

Ker so želeli v Velenju skrajšati čas šolanja rudarskih tehnikov, so se odločili, da bodo v tehniško srednjo šolo rudarske stroke sprejemali le tiste, ki so končali poklicno rudarsko šolo. Čas šolanja mladih rudarskih tehnikov bodo tako skrajšali od petih na tri leta, v šolo pa bodo sprejeli tudi tiste, ki so končali ustrezne poklicne šole v Idriji in v Mežici.

Rudarski šolski center Velenje bo imel v novem šolskem letu 1969/70 že 900 učencev. Je pa čedalje več zahtev, da naj bi začel RSC Velenje usposabljati mlade tudi za druge poklice, predvsem za potrebe kemične industrije in gradbeništva. Težave pri uresničevanju teh zamisli pa nastajajo predvsem zavoljo pomanjkanja ustreznih izobraževalnih programov pa tudi kadrov. Kljub temu pa v RSC Velenje računajo, da bi s šolskim letom

1970/71 že začeli usposabljati mladino za poklice s področja predelave plastičnih mas in šibkega toka.

Posebej je treba omeniti, da se spričo dobro organiziranega programa izobraževanja, ki daje zadovoljive rezultate tudi v praksi, šola v RSC Velenje čedalje več mladih tudi iz drugih občin.

OB PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU TUDI PROIZVODNO DELO

V Rudarskem šolskem centru v Velenju so učenci, ki so se odločili za rudarski poklic, že od vsega začetka ob praktičnem usposabljanju kopali tudi premog. Pred tremi leti pa so se za takšno prakso odločili tudi pri usposabljanju električarjev in kovinarjev, da bi si zagotovili potrebna sredstva za delo RSC Velenje in ne nazadnje tudi za nadaljnji razvoj tega izobraževalnega zavoda.

RSC Velenje je lani uredil jamo Škale, ki je zdaj izključno šolska jama, v kateri pa bodo letos nakopali tudi že kakih 400.000 ton lignita. Pri letni proizvodnji 500.000 ton je zalog lignita še za nadaljnjih 7 do 8 let. Prostor, kjer sta elektro in kovinarska delavnica, pa so tudi že pretesni in neprimerni za doseganje proizvodnje. Zato so se letos odločili za gradnjo novih prostorov, ki jih bodo gradili v velenjski industrijski coni. Tako bodo zagotovili sodobno organizirano praktično usposabljanje mladih za oba poklica in pripravili mlade za delo na sodobnih strojih, ki jih je v velenjskih delovnih organizacijah čedalje več.

Novo prostore za elektro in kovinarsko delavnico bodo začeli že v kratkem graditi, v njih pa naj bi začeli z usposabljanjem mladih in z redno proizvodnjo že v začetku prihodnjega leta. V elektro in kovinarski delavnici bodo letos dosegli predvidoma 20 milijonov novih din realizacije, po dograditvi novih prostorov pa bodo vrednost in obseg proizvodnje najmanj podvojili.

S povečano proizvodnjo bodo tudi v prihodnje zagotavljali denar, potreben za dejavnost RSC Velenje in za odplačilo anuitet za gradnjo novih prostorov. Omeniti kaže ob tem, da deluje v okviru elektro in kovinarske delavnice RSC Velenje več oddelkov; ponekod imajo vpeljeno celo serijsko proizvodnjo posameznih izdelkov za potrebe slovenske kovinsko-predelovalne industrije. Računajo pa, da bi z delom proizvodnje v prihodnje v večji meri posegli tudi na tuja tržišča.

DOPISNIKI POROČAJO

● TRZIC

Nova pridobitev za prebivalce in turiste

V torek, 5. avgusta, je poslovna enota Trzič veletrgovskega podjetja Mercator iz Ljubljane odprla ob avtomobilski cesti ob novem naselju Bistrica v Trziču novo samopostrežno trgovino. To je že 300. prodajalna in 41. samopostrežna trgovina podjetja Mercator. Zgradili so jo v rekordnem času po tipskem načrtu — enaki trgovini sta že v Vevčah in na Vrhovcih v Ljubljani — ima pa 440 kv. metrov koristne površine. Novo trgovino v naselju Bistrica je odprla predsednica centralnega delavskega sveta veletrgovine Mercator Vera Aljančič v navzočnosti številnih gostov, med katerimi je bil tudi predsednik občinske skupščine Trzič Marjan Bizjak.

nem času po tipskem načrtu — enaki trgovini sta že v Vevčah in na Vrhovcih v Ljubljani — ima pa 440 kv. metrov koristne površine. Novo trgovino v naselju Bistrica je odprla predsednica centralnega delavskega sveta veletrgovine Mercator Vera Aljančič v navzočnosti številnih gostov, med katerimi je bil tudi predsednik občinske skupščine Trzič Marjan Bizjak.

● CELJE

Osební dohodki naraščajo

Poprečni osebni dohodki zaposlenih v celjski občini so v primerjavi z lanskim letom nekoliko porasli. Podatki razkrivajo, da so se osebni dohodki povečali tako v gospodarstvu kot v negospodarskih dejavnostih. Največji porast osebni dohodkov je bil dosežen v maju, ko so leti za 4 odstotke presegli aprilske in je znašalo poprečje 1069 N-dinarjev. V prvih petih mesecih leta je bil poprečni osebni dohodek v celjski občini 1012 N-dinarjev, medtem ko je znašal še lani v tem obdobju 886 N-dinarjev. Največji poprečni osebni dohodki so bili v maju letos v naslednjih dejavnostih: industrija 1035 N-dinarjev, gozdarstvo 1044 N-dinarjev, trgovina 1180 N-dinarjev, promet 1173 N-dinarjev, gostinstvo 1100 N-dinarjev, obrt 1063 N-dinarjev in komunala 1097 N-dinarjev. Največji porast osebni dohodkov v primerjavi z enakim obdobjem minulega leta pa so dosegli v gradbeništvu, industriji in v gostinstvu.

● SENTJUR

Zasebna obrt nazaduje

V sentjurski občini upogotavljajo, da obrt ne more zadovoljiti potreb občanov, očitno pa je tudi, da obrt in zasluzki od teh dejavnosti niso dovolj zanimivi za prebivalce. Tako v Sentjurju očitno primanjkuje šivilj, krojačev, čevljarjev, kovačev, kolarjev, električarjev, vodovodnih instalaterjev, ključavničarjev in drugih poklicev. Poznavalci razmer ocenjujejo, da bi lahko v tej panogi gospodarstva sentjurske občine takoj dobilo zaposlitev najmanj 100 prebivalcev.

● PTUJ

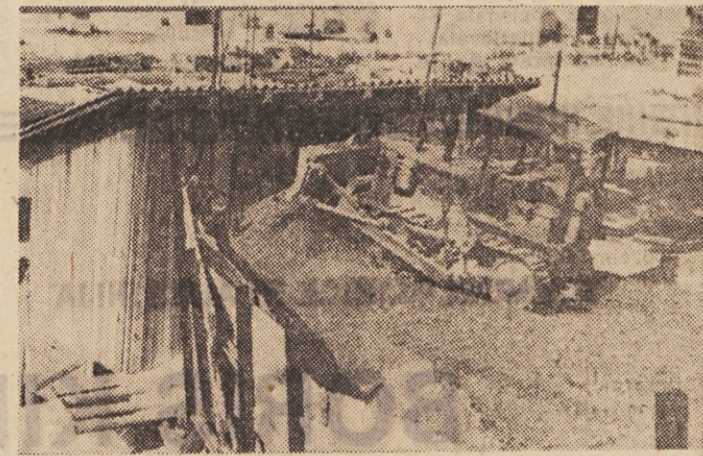
Zaposlitve naraščajo

Na območju ptujske občine je sedaj zaposlenih že 13.340 ljudi ali dobrih 20 odstotkov vsega prebivalstva. Se pred dvema letoma pa je bilo v Ptujju zaposlenih le 11.700 prebivalcev. V zadnjem času so številna ptujska podjetja, zlasti trgovska, gostinska in obrtna zaposlila tudi večje število vajencev. Pomniti pa velja, da bi lahko dobilo učna mesta in kasnejšo zaposlitev še znatno večje število mladih ptujskih občanov, če bi izpolnjevali osnovni pogoj za uk in za zaposlitev, to je dokončana osnovna šola.

● JESENICE

Mehanizirali so betonarno

Priprava betonske mešanice je bilo nekoč eno najtežjih gradbenih del. Strojne naprave pa so zdaj tudi to delo močno olajšale. Tudi v splošnem gradbenem podjetju Sava na Jesenicah so postavili mehanizirano betonarno ob robu jeseniškega Travnika. S prekurcniki pripeljejo pesek iz savske struge, nato pa ga s buldožerjem potisnejo do širokega žleba, po katerem pesek sam drsi v mešalce. Poleg mešalca so postavili tudi velik silos za cement. Betonska mešanica iz mešalca sama pada na

tovarnjake, ki jo nato razvažajo na gradbene objekte. Jeseniška »Sava« gradi nekaj pomembnih objektov v jeseniški občini: nov most v Mostah, novo glavno, benecinsko črpalko in objekt trgovskega podjetja »Rožica«. Z novo betonarno je odpadlo težko ročno delo pri pripravi betona.

● SLOVENSKE KONJICE

Večje naložbe v komunalne objekte

V občini Slovenske Konjice vlagajo letošnja precejšnja sredstva v dve veliki komunalni investiciji, in sicer v gradnjo novega vodovoda ter v asfaltiranje nekaterih cest v Konjicah in v Vitanju.

Občinska skupščina Slovenske Konjice je že pred dobrim letom začela pripravljati načrte za gradnjo novega vodovoda, saj je sprito novogradnjo zlasti v poletnih mesecih je močno primanjkovalo pitne vode. Raziskave so pokazale, da bi kazalo zvesti izvir v bližini Zic pri Slovenskih Konjicah, ki daje kakih 70 litrov vode na sekundo. Če bi na tem mestu zajeli vodo in zgradili popolnoma nov vodovod, bi za daljši čas rešili problem oskrbe z vodo ne samo v Konjicah, temveč tudi v številnih okoliških krajih od Zreče do Lote. Takšna je bila tudi odločitev občinske skupščine. Na pomlad letos so že začeli z delom pri gradnji novega vodovoda. Na pomoč so priskočile tudi delovne organizacije, saj znaša celotna vrednost investicije več kot 2 milijona N-din. Prebivalci Slovenskih Konjic in precejšnjega dela zgornje dravinske doline pričakujejo, da bodo dobili pitno vodo iz novega izvira najkasneje v septembru letos, saj so glavna dela pri gradnji rezervoarja že končana. Polaganje cevi pa hitro napreduje.

● VELENJE

Referendum je uspel

Kot smo poročali že v prejšnji številki, so v Lesno industrijskem kombinatu Soštanj in v Podjetju za izdelavo pohištva STIX Velenje pripravili 28. julija referendum, na katerem so zaposleni glasovali o predlogu za združitve obeh delovnih kolektivov v enotno delovno organizacijo. Po pričakovanih je referendum tudi uspel. V velenjskem podjetju STIX je glasovalo vseh 88 zaposlenih za združitve, v Soštanjem lesno-industrijskem kombinatu pa je od 225 zaposlenih glasovalo za združitve 199 delavcev. Odločitev o združitvi morata zdaj potrditi še delavska sveta obeh delovnih organizacij. Predvidoma se bosta združili obe podjetji že 1. septembra letos.

● SLOVENJ GRADEC

Potrebna bo pomoč delovnih kolektivov

Slovenjgraški otroci že od leta 1955 letujejo v Fiesi, kjer ima ta koroška občina svoje letovišče. Ker je iz leta v leto več interesov za letovanje otrok, so morali organizatorji letovanja otrok skrajšati izmeno od 21 na 14 dni. Letos bo preživelo del počitnic v Fiesi kakih 325 otrok iz Mislinjske doline. V Slovenjem Gradcu pa se zdaj ukvarjajo z mislijo, kako bi povečali zmogljivosti počitniškega doma v Fiesi, da bi tako lahko spet podaljšali čas letovanja otrok na 21 dni, hkrati pa omogočili letovanje vsem tistim, ki to žele. Organizatorji letovanja otrok in mladine iz Slovenjeve Grada pričakujejo, da bodo zdajšnje težave odpravili z gmožno pomočjo delovnih kolektivov iz Mislinjske doline.

PETER TOŠ

ŽELEZARNA RAVNE:

Ocenili so škodo požara

Posebna komisija raven-ske železarne in strokovnjakov uprave javne varnosti je ocenila škodo, ki je nastala zaradi hudega požara, ki je izbruhnil 1. junija letos v obratu stare kovačnice, od koder se je potem razširil še na obrate žarilnice in stare valjarne.

Celotno škodo so ocenili na 3.300.000 N-dinarjev od česar bo 3.000.000 N-dinarjev povrnila zavarovalnica. Za vzrok požara sta obe komisiji ugotovili isto: požar je najverjetneje povzročil košček žarečega jekla, ki je padel v bližino lesenih omar in drugih lesenih predmetov v obratu kovačnice, od koder se je potem bliskovito razširil. Požar se je z lahkoto razširil tudi zaradi tega, ker je bil les nasploh zelo izsušen in se je zaradi tega kaj hitro vžgal.

Proizvodnja v obratih, ki jih je prizadel požar, je že stekla, čeprav ne v prejšnjem obsegu. V železarni predvidevajo, da bodo morda še letos spravili proizvodnjo na prejšnji obseg ter po možnosti nadomestili izgubljeni.

I. P.

IGO
LJUBLJANA

IZDELAVA GOSTINSKE OPREME LJUBLJANA
UPRAVA:

TRNOVSKI PRISTAN 8 — TELEFON: 20-869, 21-747

OPAT:

GRADIŠKA 22 — TELEFON: 20-103

PODJETJE ZA PROJEKTIRANJE, IZDELAVO IN MONTAŽO
OPREME ZA VSE VRSTE KUHINJ, SAMOPOSTREŽNIH
RESTAVRACIJ IN GOSTINSKIH OBRATOV

USTAVNE SPREMEMBE BOMO URESNIČEVALI VEČ LET ● USTAVNE SPREMEMBE BOMO URESNIČEVALI VEČ LET ● USTAVNE SPREMEMBE BOMO

Protiustavnost obravnavanega predloga pa je razvidna tudi iz drugega odstavka XV. amandmaja. Amandma določa: »Uresničujoč samoupravljanje v delovni organizaciji kot celoti in v organizaciji združenega dela v njihovem sestavu, določajo delovni ljudje vprašanja, o katerih odločajo neposredno, in poverjajo določene funkcije upravljanja delavskemu svetu oziroma glede na naravo dejavnosti delovne organizacije drugemu ustreznemu organu upravljanja, določene izvršilne funkcije pa njemu odgovornim kolegijskim in individualnim organom, ki jih voli delavski svet.

Delovni ljudje v delovni organizaciji določajo organe upravljanja delovne organizacije in organizaciji združenega dela v njenem sestavu, njihovo delovno področje in čas, za katerega se volijo, ter pogoje in način za njihovo izvolitev oziroma razrešitev ...» (Podčrtal pisec)

Določilo drugega odstavka amandmaja opredeljuje vse organe v delovni organizaciji kot organe upravljanja, ki jim delovni ljudje, uresničujoč svoje samoupravne pravice, poverjajo funkcije upravljanja in izvršilne funkcije. Zato ustavni amandma določa tudi zahtevo, da so vsi člani teh organov voljeni. Določilo, da morajo biti vsi kolektivni in individualni izvršilni organi voljeni, še dodatno pojasnjuje, da gre za organe upravljanja. V primeru, da bi ustavna sprememba težila z razmejevanju »vodenja« in »upravljanja«, bi člani izvršilnih organov ne bili voljeni, temveč bi jih delavski svet le imenoval. Ustavni amandma predstavlja novost le v ločevanju organov po njihovih funkcijah, ki jih terjajo organizacija samoupravnega dela. Delavskemu svetu poverja funkcije upravljanja, ki jih ustava določa v prvem odstavku 92. člena: »Delavski svet določa statut in druge splošne akte, določa načrte in programe za delo in razvoj delovne organizacije ter odloča o drugih vprašanjih.« Kolektivnim in individualnim izvršilnim organom pa izvršilne funkcije (ki jih glede na naravo dejavnosti, skladno z drugim odstavkom XV. amandmaja določa statut delovne organizacije). Iz vseh nanizanih določil je torej razvidno, da ustava s svojo spremembo teži predvsem za boljše organiziranostjo samoupravnega dela in za racionalnejšo opredelitvijo samoupravnih funkcij (delitev samoupravnega dela).

Če smo enotni v ugotovitvi, da so tudi kolektivni in individualni izvršilni organi — organi upravljanja delovne organizacije — je predlog glede omejevanja pasivne volilne pravice tudi nezakonit. Prvo (veljavno) poglavje temeljnih določil temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja namreč določa v 3. točki: »vsak član delovne skupnosti ima pravico voliti in biti voljen v organe upravljanja delovne organizacije, pravico določati kandidate za volitve v te organe in sam kandidirati, predlagati odpoklice in odločati o odpoklicu izvoljenih članov organov upravljanja«; in v 7. točki: »volilna pravica je enaka ne glede na razlike v narodnosti, rasi, veroizpovedi, spolu, jeziku, izobrazbi ali v družbenem položaju.« (Podčrtal pisec)

Obe navedeni določili nasprotujeta zakonitosti predloga, da bi z izobrazbo omejevali pasivno volilno pravico! Prvo določilo temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja pa nasprotuje tudi ideji o »mandatarstvu« direktorja za sestavo kandidatne liste kolektivnega izvršilnega organa, saj določa, da ima vsak član delovnega kolektiva pravico določati kandidatno listo za volitve v organe upravljanja, v kolikor te pravice (in skladno z določilom XV. amandmaja) z izvolitvijo ne prenese na člane delavskega sveta. Ob predlogu o »mandatarstvu« direktorja naj zato povem le to, da bi bilo zelo enostavno v teoriji graditi samoupravne mehanizme, če bi »državno-organizacijskim« institutom nadeli le novo samoupravno ime.

Iz vseh nanizanih misli sledi zaključek, da omejevanje pasivne volilne pravice in ideja »mandata« direktorja za naš samoupravni sistem nista ustrezni obliki zagotavljanja večje strokovnosti in odgovornosti pri samoupravnem delu. Razrešitev tega vprašanja pa je treba po mojem mnenju iskati v učinkovitejši organizaciji samoupravnega dela, v kateri ne bo več delitve na vodenje in upravljanje in v kateri bo imel vsak posameznik, služba in organ točno opredeljene pravice in dolžnosti. Skratka, gre za proces integracije teh doslej umetno ločevanih funkcij v nedeljivo celoto, v kateri naj bo delavski svet enako posloven organ, kot je kolektivni izvršilni organ tudi samoupravni organ, kjer ne nastopa več strokovno poklicna in posebej neka politična samoupravna odgovornost, temveč le enovita samoupravna odgovornost delavca — samoupravljalca.

PORTRETI IN SREČANJA

Pto sedemdeset amazonk in dva moška! Si predstavljate, kako se počutita, kadar se spravlja nadnja?

Malo je manjkalo, pa bi se Slavko Siler, po službeni dolžnosti vodja črnomaljskega obrata metliške tovarne BETI, spremenil v podobo sedmih žalosti, ko mi je opisoval bojevitost Belokranjca.

»Vrvi bi moral imeti namesto živcev, kadar vzkupijo na sestankih. Pravzaprav je redkost, da ne kipijo. Enkrat zavoljo norm, enkrat zavoljo stanovanjskega posojila. In jaz sem kot obratovodja nji-

na primer meni dala mojstri- ca novo delo samo zato, ker so druge šivilje prišle skoraj polovico manj zadrž ko jaz in toliko manj tudi zaslužile? Mislim, da to ni niti za podjetje dobro. Vidite, ob takšnihle rečeh se skrešemo.«

In Vranešičeva je poguna. S kolikšno zavzetostjo mi je pravila, da v metliških obratih dajejo več za stanovanja delavcev kot v črnomaljskem. Osemnajst milijonov starih dinarjev kredita da so si razdelili, njim pa da so dali samo tristo tisoč; menda zato, ker v stanovanjski komisiji niso

Sodobne amazonke

hova večna tarča. Včasih me ima, da bi vse skupaj obesil na klin in se vrnil me Gorenjce, ki so hladnejši in treznejši.

»So tudi bolj delavni?«

Siler se je namuznil in, čeprav mogoče nerad, priznal, da imajo v črnomaljskem obratu Beti tudi odlične delavce. Ravno zato, ker so nekatere odlične, druge pa slabe, je večkrat cirkus. Plače so najbolj oglodana kost obratnega delavskega sveta, v katerem so same ženske...

Po takšnemle predstavljanju svojega kolektiva sem si, kajpak, zaželela pobliže ogledati vsaj eno izmed njih. In res se je kmalu pokazala med vrati: visoka, postavna, odločnih potez in ognjevitih črnih oči.

Po zunanosti je ustrezala moji predstavi.

»Tole je naša predsednica obratnega delavskega sveta,« jo je predstavil obratovodja, »dobra delavka, pa huda ženska.«

Pričakovala sem, da bo vzkopela, namesto tega pa se je prizanesljivo nasmehnila Silerju in mi segla v roko:

»Marija Vranešič. Želite?«

»Same ženske ste v samoupravnem vodstvu obrata, o čem najpogosteje razpravljate?«

Črn blisk je švignil proti Silerju, odskočil na tla in nato k meni:

»Vsaka od nas želi čimveč zaslužiti, zato največkrat govorimo o normah in o osebnih dohodkih. Mislim, da to ni narobe, če skrbimo, da je mesečni proizvodni plan izpolnjen. Težko je pa slabim delavkam dopovedati, da so slabe in da so same krive, če malo zaslužijo, ne pa prenape-te norme.«

Pomenljivo je pogledala Silerja, preden je nadaljevala:

»Se vam zdi prav, da je,

imeli dobrega »navijača«... Toda ko sem pred dnevi telefonirala v Črnomelj, mi je Siler — novi član stanovanjske komisije — povedal, da so si izborili kredit za 6 stanovanj. Dobila ga je tudi Vranešičeva, ki je vložila že tri prošnje. Z možem sta toliko prihranila, da sta zgradila temelje nove hiše, naprej pa ni šlo z njunimi dohodki ob štiri- lah lačnih želodcih in dragi gradnji. Stanujeta pa v eni sami sobi.

Amazonke zmagujejo! Ne mislite, da brez žrtve. Kadar zaseda upravni odbor Beti, se Vranešičeva sele pozno popoldne vrne iz Metlike. Kosi in večerja obenem. Na to, seveda, vse delavke ne mislijo, ampak jo zasipajo z vprašanji: »Si povedala to? Zakaj nisi omenila tega in tega? Ali si rekla, naj centralni delavski svet zahteva, da bo naš vrtec tudi popoldne odprt?«

Vranešičeva je strelovod za vse človeške zahteve sto sedemdesetih črnomaljskih delavk...

In zdelo se mi je, da se v tej vlogi prav dobro počuti, čeprav je nekam pobito očitala:

»Za vse ni nikdar prav. Raztrgati bi se morala, če bi hotela vsem ustreči. Ja, če bi sama odločala...«

»Bogvedaj,« se je vmešal Siler in mi pomežiknil: »Zgradili bi stanovanja in uredili bi otroško varstvo, kot je treba, obratna sredstva bi pa skopnela.«

Vranešičeva je vedela, da ne misli resno. Marsikateri stroj zabrne deset minut pred začetkom dela, nad delovno disciplino pa se tudi ni mogoče pritoževati, niti nad negospodarnostjo. Moderni obrat je kakor iz škatlice.

MARIOLA KOBAL

Informiranje še ni akcija

Na rob razpravam in polemikam o informiranju in vlogi informativnih sredstev

Nikakor ni naključje, prej že kar pravilo, da se med grešnimi kozli za tako imenovane »konfliktne situacije«, kakor imajo naši sociologi navado reči prekinitvam dela (ali stavkam), največkrat znajde »neustrezno informiranje o dejanski situaciji«. Ne le analitikom notranjih razmer v delovnih skupnostih, tudi politikom je »slabo in napačno informiranje javnosti« pogosto dokaj prikladno orožje, ko je treba na hitro udušiti kakšno kočljivo javno vprašanje. Skratka, kaj bi pogrevali znane stvari: v naši družbi bolj pogosto in raje postavljamo na zatožno klopo opise individualnih in kolektivnih napak ter njihove avtorje kot pa njihove vzroke. A kaj so informacije, vsaj tiste najzanimivejše, drugega kot takšni opisi!?

Zato se v debati o informiranju velja izogniti modrovanju o njegovem pomenu za smotrno samoupravno odločanje — kaj nismo tega že temeljito premleli na več simpozijih — ter si raje zastaviti vprašanje: zakaj informiranje ni učinkovito, zakaj tako pogosto izžveni v prazno?

Odgovor: zato, ker informiranje ni in ne more biti akcija! Dobre, sveže in točne informacije, namenjene članom in vodstvom družbeno političnih organizacij ali delovnim ljudem in samoupravnim organom (kakršnega značaja so že) lahko le navajajo na razmišljanje, vplivajo na sklepanje in sodbo o obravnavanih pojavih in vprašanjih, lahko pomenijo tudi osnovo za ukrepanje, nikakor pa same po sebi — če ne sprožijo individualne in družbene akcije — ne razrešujejo problemov, ne spreminjajo odnosov in sveta. Marsikateri družbeno politični delavec pa misli drugače: — Če bodo ljudje o vsem dobro informirani, bomo imeli situacijo v redu! Naš časopis se mora vsebinsko in oblikovno izboljšati, pa bo vse prav, trmasto pribija. Ne vpraša pa se samokritično: le kako je mogoče, da moje početje ne rodi pravega sadu.

Saj res: zakaj je družbeno politična dejavnost precejšnjega števila družbeno političnih organov in delavcev, ki naj bi sledila informiranju, brez pravega (»želenega«, kot otožno ugotavljajo), učinka? Menim, da predvsem zato, ker uporabljajo še vedno, kljub naglemu tehnične-

mu razvoju komunikacijskih sredstev in novim oblikam vplivanja na javno mnenje nekakšne aktivistično-misionarske metode političnega dela (razvlečene sestanke, na katerih se medsebojno prepričujemo o znanih stvareh, občasne kontakte s trenom, ki niso nič drugega kot improvizirani pogovori, večernost obravnavanja posameznih vprašanj, pogrevanje razprav o vlogi te ali one množične organizacije itd.). V naši družbi je tudi še relativno malo pisemnih družbeno-političnih delavcev, ali

če ne kar po starem, z (zakulisnim) udarcem s pestjo po mizi. Sila, vsiljevanje takšne »demo-krafično sprejete« odločitve pa lahko rodi le odpor.

Kaj nismo pričali takšnemu pojavu in reakciji nanj prav zdaj, ob sklepu ZIS v zvezi s financiranjem štiriposlovnih cest v državi!?

Ko teče beseda o temi, zakaj se naša družbeno-politična dejavnost zaustavi ob sklepih, resolucijah in deklaracijah, zakaj se ne izteče v akcijo, si je treba podrobno ogledati tudi

lavci praktično niso neposredno odgovorni svojemu volilnemu telesu za svoje ravnanje in početje (morda šele po močnem javnem pritisku). Zamegljena opredelitev pristojnosti organov in posameznikov pa pri slabi organizaciji družbeno politične aktivnosti ne more obroditi drugega kot neučinkovito delo. Vidna znamenja takšnega »dela« so: slabo vodenje sestankov (ki je posledica slabih priprav nanje), neobvezujoči in posplošeni rezultati sestankov (resolucije, apeli, deklarativni sklepi), improvizirane »makropolitčne« akcije na terenu, ki ljudi odtegujejo od poklicnega dela in jim jemljejo čas, namesto da bi jim pomagale razreševati aktualne probleme in dileme itd. Razumljivo torej — ne pa opravičljivo — da marsikateri družbeno politični organ ali delavec za vestno ali podzvestno želi prevzeti odgovornost za svojo slabo organizirano in zato neučinkovito aktivnost drugam, na »ustreznega« grešnega kozla, ki da je »neustrezno informiranje javnosti, kar ima za posledico zaostreno politično situacijo«. V resnici pa se politična situacija po navadi zaplete prav zaradi neučinkovitega dela teh organov in posameznikov, ne pa zaradi tendencioznega informiranja.

Zato: informiranje — tu mislim tudi na javna glasila naših množičnih družbeno-političnih organizacij in ne le na interno informiranje za potrebe vodstev teh organizacij — je lahko le takšno, kakršno je delo teh organizacij, saj je le izraz in zrcalo njihove aktivnosti. Nelo-gično in krivično je torej napadati vsebino nekega lista ali dejavnost neke službe za informiranje zaradi slabega dela, če niso s primernimi, sodobnimi metodami družbeno-političnega dela omogočili, da bi se informiranje lahko uveljavilo kot nepogrešljiva metoda pri oblikovanju smotnih družbenih dogovorov in odločitev. Očitek nekaterih družbeno-političnih delavcev, da je slabo informiranje krivo za zaostritev političnih razmer v kolektivih in v družbeno-političnih skupnostih, je torej lahko le samokritika — posebno še, če pravimo, da mora biti delo družbeno-političnih organov in delavcev javno, učinkovito, (po novem torej tudi strokovno) in odgovorno.

VINKO BLATNIK

Ste slišali...

... da bo, sodeč po izjavah direktorjev večine gradbenih podjetij, letos zgrajenih v državi 172.000 stanovanj ali 28 % več kot lani. Te podatke je zvezni zavod za statistiko dobil z anketiranjem 411 oz. 83 % vseh gradbenih podjetij. Tako ugodna gradbena dejavnost ima vzrok tudi v tem, da bodo letos dokončane številne gradnje iz lanskega leta. Največji skok bodo dosegli v BH — 44 odstotkov, v Makedoniji — 40 %, Srbiji in Hrvaški — 27 %, Črni gori — 17 % in Sloveniji — 10 %.

... da je 25 let po vojni na celjskem komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, ki je po 1. januarju 1968, leta prevzel nadaljnje reševanje priznavalnin za eno in dvo ino dobo, še vedno 1.832 nereguliranih prošenj. Po temeljnem zbiranju na je bil zadnji rok za ure-ljavljanje priznavalnin 31. december 1966. leta. V vseh občinah zato iz leta v leto

narašča predvsem med kmeti-borci vse večje razburjenje, ker njihovih prošenj ne rešujejo hitro in dosledno. Ugotovljeno je bilo, da veliko ljudi, posebno v odročnih krajih, sploh ni seznanjenih s tem, kaj morajo narediti, da jim bodo priznali dvojno ali enojno dobo za aktivno sodelovanje in delo v NOV;

... da se v Kranju skupščina in družbeno-politične organizacije dostojno odločujejo borem NOV. Lani so borem dodelili 21 stanovanj ter nakazali 47 parcel za gradnjo hiš. Stalno družbeno pomoč v povprečju 175 N-dinarjev mesečno prejema letos 225 oseb. Za pomoč kmetom borem so lani razdelili več kot 80.000 N-dinarjev, številnim borem so pomagali pri zaposlitvi, njihovim otrokom, zlasti pa otrokom padlih borcev, so zagotovili štipendije in primeren poklic. Na osnovi posebnega odloka bodo letos podelili za potrebe borcev kakih 520.000 N-dinarjev;

vsaj govorniško prepričljivih pri utemeljevanju svojih pogledov in stališč; namesto da bi z argumenti uveljavili svoj prav, ga raje uveljavljajo s svojim položajem v hierarhični strukturi te ali one organizacije, z medlimi, neoprijemljivimi utemeljitvami, da gre enkrat za reformo, drugič za splošno družbene interese, pa spet za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov —

metode dela družbeno-političnih organov in delavcev, če hočemo, da bodo stvari jasne. Res je, da dejavnost izvoljenih organov in funkcionarjev v naši družbi uravnava kopica statuten, pravilnikov in dogovorov ter načel, res pa je tudi, da so dolžnosti, pravice in obveznosti enih in drugih v teh aktih opredeljene dokaj ohlapno, tako, da mnogi družbeno-politični organi in de-

TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA

BORIS KIDRIČ KIDRIČEVO

PROIZVAJAMO:

- surovi aluminij v valjarniških formatih in ingotih
- kalcinirana glinica Al₂O₃
- aluminijske legure
- kafran in
- mešanice fenola

Telefon: 31-095 Maribor

Teleks: Kidričevo 331-16

Pošta Kidričevo, železniška postaja Kidričevo

VSEM OBČANOM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM PRISRČNE
ČESTITKE ZA OBČINSKI PRAZNIK PTUJAJ!

AUDI 60, 60L, 60 variant
75L, 75 variant, S 90
AUDI 100, 100S, 100LS

AUDI 60, 60L, 60 variant
1496 ccm, 65 KM, poraba goriva 8,7 l na 100 km — navaden bencin, pospešek od 0—100 km/h 16,2 sek., največja hitrost 144 km/h

AUDI 75L, 75 variant
1696 ccm, 75 KM, poraba goriva 8,9 l na 100 km — navaden bencin, pospešek od 0—100 km/h 14,5 sek., največja hitrost 150 km/h

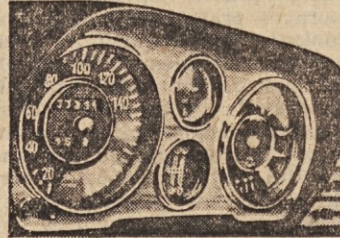
AUDI S 90
1765 ccm, 90 KM, poraba goriva 8,9 l na 100 km — super bencin, pospešek od 0—100 km/h 12,2 sek., največja hitrost 163 km/h

AUDI 100
1760 ccm, 80 KM, poraba goriva 8,9 l na 100 km — navaden bencin, pospešek od 0—100 km/h 13,5 sek., največja hitrost 156 km/h

AUDI 100 S
1760 ccm, 90 KM, poraba goriva 8,9 l na 100 km — super bencin, pospešek od 0—100 km/h 12,5 sek., največja hitrost 165 km/h

AUDI 100 LS
1760 ccm, 100 KM, poraba goriva 8,9 l na 100 km — super bencin, pospešek od 0—100 km/h 11,9 sek., največja hitrost 170 km/h

sprednji pogon - majhna poraba -
hitri pospeški - visoka potovalna
hitrost - odlična lega na cesti

skratka
varna in
ekonomična
vožnja

INFORMACIJE IN PREIZKUSNE VOŽNJE PRI
AUTOCOMMERCE
LJUBLJANA, TRDINOVA 4.

in pri predstavništvih Autocommerce: Beograd, Kataničeva 18 —
Zagreb, Varšavska 4 — Sarajevo, Kralja Tomislava 19 — Novi Sad,
Bul. M. Tita 9 — Skopje, Orce Nikolov 29 — Rijeka, Račkog 23 —
Split, Ulica privoboraca 101 — Koper, Verdujeva 2

KRATKO IN JEDRNATO

PREVALJE

Planinsko društvo na Prevaljah, ki je eno najbolj aktivnih tovrstnih društev v Sloveniji, bo v nedeljo na Uršli gori praznovalo 50. obletnico obstoja. Prevaljsko društvo je bilo ustanovljeno 16. avgusta 1919 v Pliberku, pobudniki ustanovitve pa so bili slovensko misleči uslužbenici v tem koroškem kraju, ki je po plebiscitu 10. oktobra 1920 pripadel Avstriji. Potem so društvo preselili na Prevalje.

Danes ima društvo že blizu 1000 članov, ki vsako leto hodijo na številne izlete in so tudi drugače zelo aktivni. Ob jubileju bodo dokončno uredili kočo na Uršli gori. Ob lepem, za planince redkem jubileju, je društvo izdalo poseben spominski almanah in značko. Najbolj prizadevni člani bodo ob tej priložnosti dobili posebna priznanja. I. P.

DRAVOGRAD

Nogometna ekipa Ojstrice, ki so jo sestavljali člani več delovnih organizacij iz občine, je gostovala v avstrijskem mestecu St. Andraž, kjer se je v povratnem srečanju pomerila z vrsto tamkajšnje termoelektrarne. Dravograjani so po nezanemljivi igri poraženi 4:3 (2:1). V prvi tekmi v Dravogradu so zmagali nogometaši Ojstrice z 2:1 (0:0). I. P.

SLOVENJ GRADEC

Tradicionalno srečanje športnikov obmejnih občin Dravograd, Slovenj Gradec, Laibach in St. Paul bo letos v prvi polovici septembra v avstrijskem mestecu Laibach. Športniki iz omenjenih občin se bodo pomerili v nogometu, kegljanju, odbojki, šahu, streljanju in nekaterih drugih športnih panogah. Prav bi bilo, da bi k sodelovanju na teh tekmovanjih povabili še tekmovalce iz drugih občin na obeh straneh meje — tako bi takšna srečanja v večji meri dosegla namen združevanja in prijateljstva med narodi. I. P.

KOPER

Komisija za šport in rekreacijo pri obalnem sindikalnem svetu Koper je sklenila, da razpiše v pozastitev 50-letnice organiziranega delavskega gibanja v Jugoslaviji v okviru delavskega športnega iger konec avgusta tekmovalce v plavanju za moške in ženske. Predstavniki sindikalnih organizacij bodo tekmovali v treh disciplinah: prsno, crawl in prosto. Tekmovalci oziroma tekmovalke bodo razdeljeni v tri starostne skupine: do 25 let, od 25—35 let in od 35 let naprej. (kc)

JESENICE

Tudi letos je občinska zveza za telesno kulturo Jesenice organizirala na kopališču v Ukovi plavalno šolo. Tečaj poteka pod strokovnim vodstvom trenerja plavalnega kluba Jesenice Francija Fona, trajal pa bo do 16. avgusta.

JESENIŠKI ŽELEZARJI TIK PRED VELIKIM ŠPORTNIM SREČANJEM, KI BO KONEC TEGA MESECA NA JESENICAH

Pestre možnosti za aktiven oddih delavcev

Letos prvič za točke tudi v bazenu!

Medtem ko že vseskozi slovi Jesenice po tem, da so tam doma številni vrhunski športniki — predvsem smučarji in hokejisti — le malokdaj ve, da predstavlja temelj vsega športnega življenja v tem mestu prav jeseniška železarna.

Res je namreč, da imajo danes slovenski železarji že dolgoletno tradicijo v organizaciji aktivnega oddiha svojih zaposlenih in da na tem področju skrbi za človeka prekajša marsikoga. Vsako leto prirejajo svoje zimske in letne športne igre na katerih tekmujejo med seboj v rokometu, odbojki, plavanju, namiznem tenisu, streljanju, kegljanju, sankanju smučanju itd.

Se bolj pomembna, kot so letne in zimske športne igre železarjev, pa je njihova dejavnost med letom. Skrbijo namreč tako za dnevni kot tedenski oddih zaposlenih, saj dobro vedo, kako neprecenljive vrednosti so možnosti za zdravo razvedrilo po vsakdanjem napornem delu.

ORGANIZIRANO RAZVEDRILLO SKOZI VSE LETO

Ko smo se pred dnevi na Jesenicah pogovarjali z Janezom

To so interesne skupine športnikov, ki se redno sestajajo in se ukvarjajo predvsem s tistim športom, ki jim je najbolj pri srcu. Najštevilnejše so rekreacijske skupine za kegljanje na asfaltu, namizni tenis in splošno vadbo v telovadnici.

Zanimivo je, da jemljejo delavci to svojo dejavnost — pa čeprav predstavlja konec koncev le razvedrilo — dokaj resno, saj se malokdaj zgodi, da bi kdo kar tako izostal od ure.

Pravijo namreč, da se po urici ali dveh aktivnega razvedrila počutijo bolje kot na primer po enako dolgem pasivnem počitku.

K rekreaciji pridno hodijo vsi, od neizkušenih delavcev do inženirjev. Na urah v telovadnici, ki jih vodi profesor telesne vzgoje Viki Krevsel, redno vidimo tudi mr. inž. Petra Kunca, generalnega direktorja železarne.

ŠIROK PROGRAM ODBORA

Janez Jenko, referent za rekreacijo v tej največji jeseniški delovni organizaciji, mi je povedal, da je napravila železarna v minulih letih velik korak naprej na področju organizacije aktivnega oddiha zaposlenih.

»Uspeli smo v tem, da smo tudi za to področje angažirali samoupravne organe. V železarni imamo namreč poseben, tako imenovan odbor za življenjske pogoje in rekreacijo. To je področni odbor, ki se ukvarja izključno le z vprašanji življenjskih pogojev in rekreacije delavcev. Mislim, da pomeni že samo dejstvo, da imamo ta odbor, za nas zelo velik uspeh...« mi je dejal Janez Jenko.

Na vprašanje, kaj si bo prizadeval odbor prvenstveno rešiti v prihodnjem obdobju, pa nam je Jenko odgovoril takole:

»Odbor ima kar precejšnje načrte, zato se bom omejil le na najbolj bistvene naloge. Glede na to, da koristijo danes večina delavcev svoj redni letni dopust v juliju in avgustu, si bo odbor prizadeval, da bi več delavcev odšlo na dopust tudi izven glavne sezone. Iz tega sledi druga naloga: izboljšati pogoje za oddih in zagotoviti kar najbolj pester možnosti za rekreacijo zaposlenih skozi vse leto. Res je, da smo na tem področju že marsikaj storili, vendar s tem, kar imamo, še

vedno ne smemo biti zadovoljni. Dalje si bo odbor prizadeval, da bodo imeli delavci več možnosti za aktivno razvedrilo tudi med delovnim časom. To pomeni, da bomo morali misliti na ureditev zelenih površin, na igrišča za odbojko in balinanje v neposredni bližini delovnih mest, za nakup miz za namizni tenis itd. Razmišljali smo tudi o »proizvodni gimnastici«, pa smo misel na to opustili. Sodim, da kaj takega ljudem ne bi preveč dišalo...«

VSE VEČ DELAVCEV NA LETNI DOPUST

»Je to vse...?« sem vskočil v pripovedovanje Janeza Jenka.

»Ne, v načrtu imamo tudi ureditev površin za rekreacijo v našem počitniškem domu v Biogradu. Nekaj sicer že imamo tam, med drugim tudi bališče in igrišče za odbojko, nimamo pa človeka, ki bi vse skupaj usmerjal. Osebo mislim, da bi tam potrebovali v poletnih mesecih najmanj plavalnega učitelja. Nekateri v železarni sicer nasprotujejo temu, za učitelja plavanja jim je namreč žal denarja, vseeno pa upam, da bomo prodrli s tem načrtom...«

Ker je beseda že nanesla na počitniški dom in dopuste, smo se mimogrede pozanimali tudi o tem, koliko delavcev je, oziroma bo, letos izkoristilo svoj dopust za zdrave počitnice.

»Zanimanje za letovanje v naših počitniških domovih je letos presenetljivo visoko.« mi je povedal Janez Jenko. »Računamo, da se bo zvrstilo v domovih železarne blizu 3000 delavcev in njihovih svojcev, kar bo več kot minulo leto. In to kljub temu, da naši letošnji regresi za dopust niso bili kdove kako visoki...«

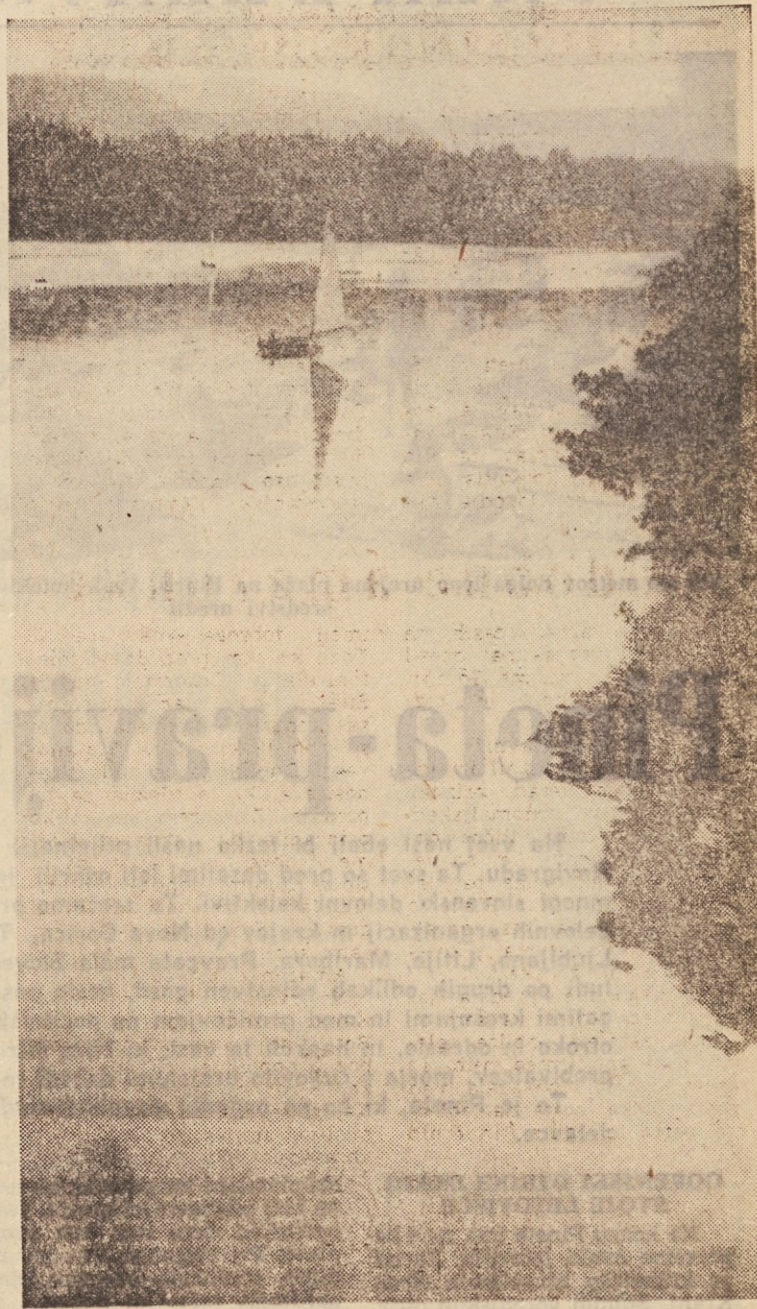
KONEC MESECA TROBOJ SLOVENSKEH ŽELEZARJEV

Glede na to, da bo 30. in 31. avgusta na Jesenicah tradicionalen športni troboj slovenskih železarjev, za zaključek še beseda o tej prireditvi.

Vsa športna srečanja bodo na Jesenicah, in sicer na novem športnem stadionu, v Strelskem domu, Partizanu in na kopališču. Letos se bodo namreč slovenski železarji prvič pomerili tudi v plavanju. Tekmovali bodo na 50 m prosto, 50 m prsno in v štafeti 4 × 50 m prosto.

Predvidoma se bo tekem udeležilo blizu 200 športnikov in 30 športnic. Več o tem zanimivem prijateljskem srečanju železarjev pa v naši prvi septembrski številki!

A. ULAGA

Te dni na Mariborskem jezeru...

Seminar za diplomante

Visoka šola za telesno kulturo iz Ljubljane je skupno z Zavodom za prosvetno pedagoško službo letos spet organizirala v Rovinju seminar za profesorje telesne vzgoje. In v želji, da bi zvedeli kaj več o tej razmeroma še vedno novi obliki strokovnega izpopolnjevanja diplomantov visoke šole za telesno kulturo, smo poskušali v Rovinju izrednega profesorja Jožeta Sturma — na njegovih ramah je namreč sponela tako rekoč vsa skrb okoli organizacije seminarja — in mu zastavili nekaj vprašanj.

»Tovariš profesor, od kod pravzaprav pobuda za organizacijo teh seminarjev...?«

»Dejstvo je, da je bila iniciativa obojestranska. Izvira namreč tako iz vrst naših nekdanjih študentov, ki poučujejo danes na šolah, kot s strani ljudi, ki delajo na ljubljanski VSTK.«

»Osnovni namen seminarjev?«

»Seminarji imajo več namenov. Osnovni namen je ta, da informirajo naše diplomante o tem, kako se stroka razvija pri nas in v svetu in da se istovrstno seznanijo z vse, kar najpomembnejši novostmi na tem področju. Dalje informiramo udeležence seminarja o tem, kaj se dogaja na VSTK oziroma kaj mi delamo in kaj so pokazale naše znanstveno raziskovalne naloge. In končno, seminarji nudijo možnost vztrajnega dialoga med diplomanti visoke šole in učitelji, ki predava-

vajo na tej ustanovi. To je za stroko izredno velikega pomena, saj pride tako do izmenjave dragocenih izkušenj, kar vse potem prispeva k boljšemu programu dela tako na šolah kot na naši ustanovi...«

»Je interes za seminarje zadovoljiv?«

»Uradno je naš letošnji seminar tretji, drugače pa že četrti po vrsti. Opažamo, da je interes med profesorji telesne vzgoje za to obliko postdiplomskega dela iz leta v leto večji. Letos se je na primer udeležilo seminarja kar 45 ljudi, to je enkrat več kot lansko leto...«

»Katero temo so bile letos na sporedu?«

»Novosti iz metodike, šolska telesna vzgoja v svetu, novosti iz sociologije telesne kulture, poročilo o raziskavi »selekcija testov za merjenje telesnih sposobnosti« in izpopolnjevanje v solenju športnih iger, medtem ko so sami diplomanti poročali o svojih delovnih izkušnjah.«

»In program za prihodnje leto?«

»Osnovna želja oziroma potreba, ki je prišla do izraza na dosedanjih seminarjih je, da bi obravnavali manj tem, te pa kar najbolj temeljito. Zato letos smo se odločili, da bomo prihodnje leto obravnavali novosti v pedagoških prijemih v posameznih športnih vrstah in da bomo nekateri diplomanti potočili o svojih uspešnih prijemih. Sicer pa kaj več o tem prihodnje leto!«

POLETNA ŠPORTNA ŠOLA DE • POLETNA ŠPORTNA ŠOLA DE • POLETNA ŠPORTNA ŠOLA DE • POLETNA ŠPOR

4. Znamo plavati?

gami, ki so potrebne pri učenju prsnega plavanja.

Če imajo učenci že jasno predstavo o tem, kako je treba delati z nogami, ne bo treba demonstrirati vaj na suhem, v nasprotnem primeru pa je to koristno.

V vodi delamo gibe z nogami najprej na mestu. Učenci na pol lebdijo v nizki vodi in se z rokami opirajo ob tla (ali pa se držijo za rob plavalnega bazena). Vaditi morajo lahkotno pritegovanje kolen in nato izdatno suvanje nazaj in skupaj. Stetje za gibe z nogami: na »ena« drža (pavza), na »in« pokrčenje nog, na »dve« sunek s stopali nazaj — narazen in skupaj.

KAKO USKLADIMO GIBE ROK IN NOG?

Tisti, ki so temeljito predelali vse igre in predvaje, bodo kar naenkrat splavali.

Postopek je tale: ko se odriva od stene bazena in drsijo pod vodno gladino, napravijo najprej poteg z nogami, nato pokrčenje noge in suvanje. Stetje za gibe z nogami: na »ena« drža (pavza), na »in« pokrčenje nog, na »dve« sunek s stopali nazaj — narazen in skupaj.

Nekateri učenci bodo splavali igrave, nekateri bodo imeli še težave z nepravilnimi gibi, z nepravilnim ritmom plavanja in podobnim. Posvečali jim bomo posebno pozornost, kajti naš cilj je, da bi vsi mladi ljudje obvladali vsaj prsno plavanje.

IN KAKO SE NAUČIMO CRAWLA?

Kdor želi postati dober plavalec crawlja, naj upošteva tale nasveti: opazuj najboljše plavalce pri treniranju. Opazuj posebej drže telesa, veslanje z rokami, striženje z nogami in sukanje glave pri dihanju. Opazuj vse to tako živo in zbrano, da boš dobil jasno predstavo o plavanju crawlja. Opazovanje živca plavalca je nedvomno bolj učinkovito kakor branje razlage.

Sedaj pa bomo na kratko skušali pojasniti, kako se je treba naučiti crawlja, tega elegantnega, najhitrejšega načina plavanja.

LEGA TELESNA PRI CRAWLU

Za slabega plavalca je značilno, da drži glavo visoko nad vodo, noge pa ima močno povešene. V takem položaju je plavanje počasno, upor vode je prevelik. Izurjen plavalec drži glavo v vodi skoraj vodoravno, najvišja točka je glava, noge pa so le malenkostno povešene.

Na moč učinkovita vaja za pridobivanje pravilne lege telesa v vodi je odrivanje od stene bazena. Odrivanje je treba vaditi tik pod vodno površino. Kdor bo v drsenju med najboljšimi, bo tudi hitro napredoval v učenju crawlja.

DELO Z NOGAMI

Striženje z nogami ali brcanje zahteva veliko vaje. Noge ne smejo biti preveč pokrčene, stopala so obr-

njena nekoliko na noter. Najprej vadimo na mestu — opiraje z rokami za dno — telo leži v vodi vodoravno. Strižemo v zmernem tempu, ne previsoko in ne pregloboko!

Enakomerno gibanje z nogami dol in gor ima dvojno nalogo: 1. te mora držati na površini vode in 2. plavalcu mora dajati osnovno hitrost v plavanju.

Pri učenju striženja z nogami si običajno pomagamo z desko, ki jo držimo v rokah, ali pa z žogo.

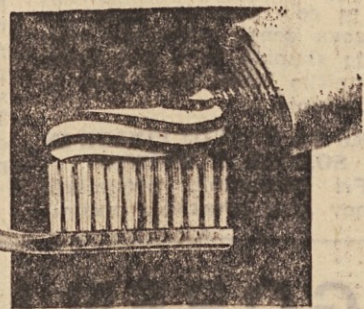
DELO Z ROKAMI

Pri crawlju delamo z rokami izmenično, potegujemo se zdaj z levo zdaj z desno. Na suhem vadimo najprej točno kroženje z rokami. To je zelo koristna vaja, ker si z njo povečujemo gibljivost v ramenjskih sklepih. V vodi vadimo veslanje najprej stoji z eno roko, nato z obema rokama. Pri tem pazimo, da vode ne režemo, temveč da potegnemo z dlanjo podobno kakor z veslom.

Seveda pa je nekoliko težje veslanje z rokami leže. Dobiti moramo občutek za smotno delo, da je roka ob pravem času bolj ali manj pokrčena in da ne deluje zaviralno, ko jo vlečemo iz vode. Zamah po zraku je sproščen, poteg pod vodo mora biti brez vsakršnega zaviranja v ramenih ali v kolkih.

ZOBNA KREMA
Signal

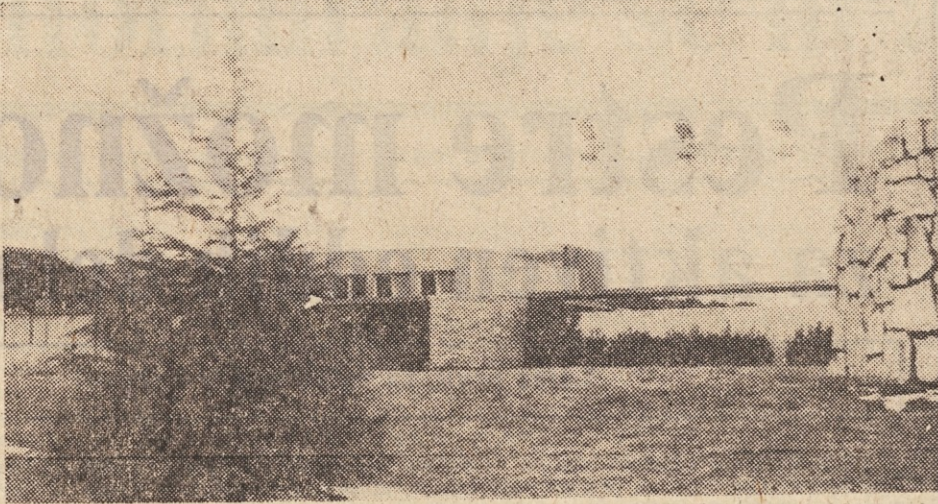
TRAJNO VARUJE VAŠE ZOBE

Ne oklevajte! Še danes kupite odlično zobno kremo »SIGNAL« — svetovni izdelek. Vsebuje med drugim HEKSAKLOROFEN in fosfate. Za Jugoslavijo izdeluje VEDROG — Ljubljana

Več sto metrov dolga lepo urejena plaža na Pineti. Vsak kolektiv si jo je z lastnimi sredstvi uredil

Del klimatskega zdravilišča gorenjskih otrok. Zgradili so ga gorenjski delovni kolektivi

Pineta-pravijo ji tudi Mala Slovenija

Na vsej naši obali bi težko našli prijetnejši kraj za počitek, kot je Pineta pri Novigradu. Ta svet so pred desetimi leti odkrili in poselili s počitniškimi domovi mnogi slovenski delovni kolektivi. Tu srečamo predstavnike nekaj deset slovenskih delovnih organizacij in krajev od Nove Gorice, Tolmina, Idrije, Jesenic, Kranja, Ljubljane, Litije, Maribora. Pravcata mala Slovenija. Ne le po zaslopljstvu, ampak tudi po drugih odlikah edinstven gozd, gosto posejan z borovci, pod njihovimi bogatimi krošnjami in med grmičevjem pa počitniške hišice, restavracije, igrišča za otroke in odrasle, in naokoli te vasi, ki blizu štiri mesece v letu šteje več kot 2000 prebivalcev, morje s čudovito urejenimi dohodi in plažo.

To je Pineta, ki bo po pogodbi devetindevetdeset let rezervirana za slovenske delavce.

GORENJSKI OTROCI IMAJO SVOJE LETOVIŠČE

Na koncu Pinete ima na 4 ha površine svoje letovišče Zavod za klimatsko zdravljenje otrok Kranj. Bolnim gorenjskim otrokom so ga zgradili gorenjski delovni kolektivi. Dve zidani poslopji in restavracija z otroško jedilnico ter pred nedavnim dograjen atrij z jedilnico za odrasle letoviščarje, med njimi članice Zveze borcev Kranj in njihove sorojce — to je zunanja podoba zdravilišča. K temu bi morali še dodati lepo urejeno okolico, nasade cedr in sredi njih otroško igrišče.

Upravitelj zdravilišča in hkrati ekonom je Vinko Križnar. Povedal nam je, da je v domu 420 ležišč, od tega 80 v počitniških hišicah ZB Kranj. Počitniški dom je seveda predvsem namenjen bolnim in bolehnim otrokom. Semkaj prihajajo na priporočila zdravnikov, njihovo dvajsetdnevno letovanje pa si delijo plačniki občinske skupščine, socialno zavarovanje in starši. Zadnja leta pa tudi najmlajši gorenjski občani občutijo pomanjkanje sredstev v skladu zdravstvenega varstva. Zato odstopa zdravilišče proste zmogljivosti tudi odraslim. To je znal zelo lepo izkoristiti predvsem občinski sindikalni svet Kranj. Prizadevnim sindikalnim delavcem omogoča ceneno letovanje s tem, da si stroške delijo po tretjinah občinski sindikalni svet, osnovna sindikalna organizacija in posameznik. Dan, preden smo obiskali Pineto, se je vrnilo z letovanja 90 kranjskih sindikalnih delavcev.

Se besedo, dve o letovanju otrok. Njim je in bo vedno namenjeno klimatsko zdravilišče. Če bi hoteli opisati njihovo dvajsetdnevno letovanje, bi morali imeti seveda na voljo veliko več prostora. Zdravilišče je poskrbelo za varno in zdravo letovanje otrok. Zato skrbe zdravnik, medicinske sestre in cel štab vzgojiteljev. Otroke smo zatekli v jedilnici. Na mize pa so romale velike skledice in pladnji okusnih jedi. Tu velja pri jedi pravilo: nihče ne sme vstati od mize lačen.

NITI POL BESEDE NA RAČUN REDA IN VZDUŠJA

Pravzaprav so si počitniški domovi delovnih kolektivov na Pineti podobni kot krajcar krajcarju. Vsak ima svojo kuhinjo, jedilnico deloma v zaprtem prostoru v glavnem pa na terasi, skupne sanitarije z izjemo Tekstilindusa, kjer ima vsaka počitniška hišica sanitarije zase. Za restavracijo pa so v gozdu posejane počitniške hišice. Ene bolj udobne, druge nekoliko manj, kakor so rasle in kot je iz leta v leto naraščal življenjski standard ter potrebe po vedno bolj udobnem letovanju. Vsak počitniški dom ima tudi svojo plažo. Pri urejanju dohodov na plažo, cvetličnih nasadov, plaž, garderob, tušev so nekateri za korak dlje pred drugimi. Sicer pa se letoviščarji sprehajajo po vsej Pineti ne glede na »posestniške meje« posameznih kolektivov. Tu je za vse in povsod dovolj prostora: v senci, na klopi, na tem ali drugem balinišču, na tej ali drugi gugalnici...

Počitnice so počitnice in neverjetno je, da stopnjujejo žejo. Točilnice so dobro založene z osvežujočimi pijačami brez in z alkoholom. Cene pa tako zmerne, da tudi najbolj žejni nemojejo zapraviti premoženja.

Zanimivo je, da je najlažje spoznati med stotinami »enodelnih in dvodelnih kopalk«

KRAMLJANJE Z UPRAVNIKI, RECEPTORJI IN GOSTI

Čas je, da predstavimo posamezne počitniške domove, najbolj značilne podatke in sodbe nekaterih letoviščarjev.

Bliznji sosed klimatskega zdravilišča je Počitniška skupnost Soča iz Nove Gorice. Letovišče je zgradilo več kolektivov, med njimi Grosist iz Nove Gorice, Soško gozdno gospodarstvo, Cestno podjetje Nova Gorica, Meblo, Avtopromet Gorica. Skupno imajo približno 200 postelj, za kooperante velja penziona 25 dinarjev, za zunanje goste 28, za otroke pa 18 dinarjev. Jožica Laharnar, receptorka, ki je postregla z vsemi temi podatki, je potožila nad pomanjkljivostjo Pinete: zabave skorajda ni. Godbe nimajo, da bi kdaj pa kdaj zvečer poskočile

Pred počitniškimi domovi Predlitija sem se sestal z upravnikom Venom Pajerjem in Leo Rapl, v tovarni kadrovi, na Pineti pa enim izmed mnogih gostov. Pri besedovanju so nam pomagali tudi nekateri drugi gostje, med njimi France Podlipnik, ki je tu »po ženinini liniji«, ker je zaposlen v Pivovarni Union, ki ima svoje počitniške domove v drugih krajih. Bil je kratek in jednat: »V Litijo prihajam že več let in lahko rečem samo najboljšo.«

Najprej je nanesla beseda na litijski kolektiv, ne na tega na Pineti, ampak na tistega v Litiji. Iz tekstilnih ust je prav gotovo prijetno slišati, da gre podjetju dobro; kot sta zagotavljala tovariš Pajer in tovarišica Raplova, da gre za to zaslugi vodstvu in dobri poslovni politiki. Zategadelj imajo v povprečju 1000.—N-din osebnih dohodkov. Penziona na Pineti velja 11.—N-din za delavce, ki imajo več kot 800 N-din osebnih dohodkov, za tiste pod 800 N-din pa le 9 N-din. Za K 15 so dobili 100 N-din nadomestila in 80 N-din za nepreskrbljene družinske člane. Počitniški dom na Pineti pa so zgradili delničarji: Vata Domžale, Tekstila tovarna Otiški vrh, Tekstil Ljubljana, Slovenija les Ljubljana, Kooperanti tudi skupno investirajo. Letos so zgradili nove sanitarije, kupili nov univerzalni kuhinjski stroj, postavili nekaj hišic. Skupno so investirali več kot 130.000 N-din.

Pri večjih papirnicarjih smo že prej srečali skupino Mariborčanov. Za resno kramljanje niso bili pri volji, pomagali so pa tako, da so me napotili k upravniku Počitniške skupnosti »Pohorje« Slavku Furmanu. Mariborčani so se med prvimi naselili na Pineti, 39 hišic pa si deli šest mariborskih kolektivov: Cestno podjetje, Svila, Teksta, Vinag, Tekol in Marles. Dnevna oskrba velja 23 N-din. Podjetja pa pomagajo dopustnikom plačevati z regresi. Slavko Furman nam je povedal, da bo počitniški dom že v kratkem prejel Svila. Doslej se je pokrovitelj menjal vsaki dve leti. Če bo počitniški dom v enih rokah, je dejal, bo imelo to podjetje večji interes urediti to in ono v domu.

Prav na začetku Pinete, če se pripeljete iz Novigrada, ima svoje letovišče DPM Jesenice. Namenjeno je predvsem jeseniškim otrokom, nam je povedal upravnik Lovro Zemva. Skupine otrok se menjajo vsakih trinajst dni. Nad tem počitniškim domom drži svojo roko jeseniška občina. Oskrba velja od 12 do 16 N-din, odvisno pač od starosti otrok; v to ceno pa je vključen tudi prevoz. Razliko do ekonomske cene pokriva občina. Občina pomaga tudi socialno šibkim otrokom. Otroci uživajo štiri obroke dnevno. Hrana je dobra in obilna. Za varnost, telesno in duševno, pa skrb medicinska sestra in več vodičev. Kot vodiča sta bila lani tu celo jeseniški župan in njegova žena. Imela sta vsak svojo skupino in z njo delila počitniško hišico. Tudi letos ju pričakujejo.

SKRB ZA RAZVOJ PINETE IN SOŽITJE Z OBČINO

Pri naštevanju počitniških domov smo preskočili počitni-

ški dom kranjskega Tekstilindusa. Namenoma. V vseh domovih so mi namreč rekli, ko smo kramljali o stoterih minulih in sedanjih problemih Pinete: »Pojdite k Nacetu, on je pionir Pinete, največ bo vedel povedati.«

Laže rečeno kot storjeno. Do Naceta ali uradno Franca Aljančiča, upravnika počitniškega doma Tekstilindusa, ni bilo lahko priti. Jaz pri enih vratih k njemu, on skozi druga po opravkih. Nekajkrat sva se tako lovila, potem sem pa kratkoma obsejala v zasedi v recepciji. Do njegovega prihoda sva kramljali z receptorko, študentko Mileno Zupanc. Povedala je, da imajo 52 hišic, nekaj jih sodi k Svila-nju Kamnik, Tekstilnemu šolskemu centru Kranj in Tekstilnemu inštitutu Maribor. Letos so ob domu uredili parkirišče in postavili še osem zelo udobnih počitniških hišic. Penziona velja 28 v starejših hišicah in 32 N-dinarjev v novejših, kjer imajo poleg drugih udobnosti še toplo vodo. Tekstilindus regresira dnevni pension s petimi dinarji.

Tekstilci-letoviščarji so zelo zadovoljni z oskrbo. Njihovo letovanje greni le nekaj: za mnoge so osebni dohodki preskromni, da bi si lahko privoščili več kot enotedensko letovanje.

Medtem je prihitel upravnik Franc Aljančič. Pravkar je odpravil proti domu avtobus z letoviščarji. Franc Aljančič je že enajst let upravnik Pinete pozna do zadnjega kotička. Njen razvoj je spremljal od dne, ko so tu začeli krtiti neprehodno goščavo. Ko so osvetlili Pineto z elektriko, napeljali vodovod, uredili cestišče, se borili za borovce, ki jih je hotelo Gozdno gospodarstvo Buje posekati, pa vse do današnjih dni, ko sta spet na dnevnem redu voda in cesta. »Res je, da je vse, kar je videti na Pineti, delo kolektivov, da je v vse to vložil denar teh kolektivov, ki so se tu naselili,« pravi Aljančič. »Res je tudi, da plačujemo letos enkrat višjo turistično takso kot lani. Plačujemo tudi prispevek za zemljišče, smo dnevni potrošniki v trgovinah v Novigradu itd. Toda bodimo pravični do občine Novigrad in še posebno do njegovega sedanjega župana. Njegova zasluga je, da smo lani uspešno zaključili spor o borovcih, da bomo že čez deset dni dobili nov vodovodni priključek in bo vode dovolj. Za ceno, ki vodi iz Novigrada na Pineto, smo dobili blizu 500 kubikov peska, občina pa je ceno prevzela pod svojo skrb. Nov urbanistični načrt pa predvideva z dograditvijo dveh večjih hotelov v bližini Pinete tudi novo asfaltirano cesto.«

S tovarišem Aljančičem sva se potem sprehodila po naselju. Ogledala sva si eno izmed največjih počitniških hišic. Izdelali so jo v mizarski delavnici v Tekstilindusu, prav tako tudi opremo zanj. Vse je videti lično, udobno, čisto, zračno in hladno. Ko so hišice postavljali, so pazili, da ne bi uničili nobenega drevesa. Če je delalo napeto, so ga presadili na drugo mesto. Tudi te presajence sva si ogledala. Zelenijo. Pomeni, da so se na Pineti čvrsto ukoreninili.

I. VRHOVČAK

»Naša glavna slabost je, tovariši, naša družbena neekasnost. Naši delovni programi bolehalo na nekonkretnosti, sklepi nikogar ne zadoščajo, nikogar ni, ki bi jih kontroliral, v gospodarstvu in nadgradnji ni več pravega reda! Mislim, da je že skrajni čas, da prenehamo s takšno prakso. Zato predlagam desetčlansko komisijo, ki naj z današnje razprave izlušči poglobljene probleme, jih strokovno obdelala in priporoči ustreznim organom in samoupravnim institucijam v odgovorno reševanje. Predlog za članice komisije imate pred seboj na mizi; s tem pa ni rečeno, naj delajo le ti člani, ampak naj pritegnejo k izpolnitvi naloge še druge ustrezne dejavnike iz mladine, sindikata, SZDL in partije. Mislim, da je mogoče najbolj aktivizirati delovne ljudi, če se obravnavane probleme razgrne pred javnostjo v obliki teza, tako da se neposredne proizvajalce neposredno pritegne k realizaciji zastavljenih nalog. V tej zvezi je predsem treba delati z mladino. Komisije naj bi seveda sprejela svoj program dela, ki pa naj bo akcijski in mobilizacijski. Dobra bi bilo, če bi jo tudi pooblastili za obravnavanje pripomb s terena in za njihovo vključitev v akcijsko platformo za naše nadaljnje delo.

Akcijski program

Ko bo svoje delo opravila, pa naj poroča na naši seji, kje bomo sprejeli nadaljnje akcijske sklepe in ustanovili tudi komisijo za kontrolo njihovega izvajanja. To sejo bi lahko imeli že takoj po dopustih. V tako zastavljen občinski program našega dela sem vključil še nalogo posredovanja naših stališč terenu s pomočjo bazenskih posvetovanj. Se strinjate s predlaganim konceptom naše akcije?

- Kaj pa preko radia?
- Nobena stvar ne more zamenjati živega kontakta...
- Kaj se nismo odločili za regije?
- Ime ni važno: glavno je smisel akcije.
- Ampak ljudje na terenu so silno občutljivi. Ne dovolijo posiljevanja. Niso še pozabili okrajev.
- Saj jih nihče ne pošilja. Pri roki imamo več kot preveč argumentov za akcijo.
- Pa vendar: zakaj bi se boddli z bikom, če ga lahko obidemo. Kaj, če bi rekli: PODROČJE?
- Ne, zveni preveč teritorialno!
- Morda res, je pa PODROČJE lepa slovenska beseda, vse drugače zveni kot pa bazen ali regija...
- Veste kaj, tovariši. Imam še boljši predlog...
- Na dan z njim, Jožet!
- Kaj če bi rekli: OBMOČJE.
- Območje? Hm, ni slabo, kar dobro zveni; bolj v samoupravnem duhu že kot področje. Ali ostanemo pri tem.
- Ja!
- No, sprejeto je torej tudi moje stališče, da je treba z akcijskim programom našega dela seznaniti teren s pomočjo območnih posvetovanj, ne?
- Ja. Morda še z dodatkom, naj postanejo takšna posvetovanja naša stalna delovna praksa.
- Prav. Z dodatkom, naj se območna posvetovanja razvijajo v stalna delovna telesa...

VINKO BLATNIK

K R K

MEDNARODNI GORENJSKI

V KRANJU, OD 8. DO 19. AVGUSTA 1969

Potrošniška in komercialna prodaja blaga široke potrošnje, vsak večer zabavni program in vsak dan ob 18. uri modna revija

sejem

